

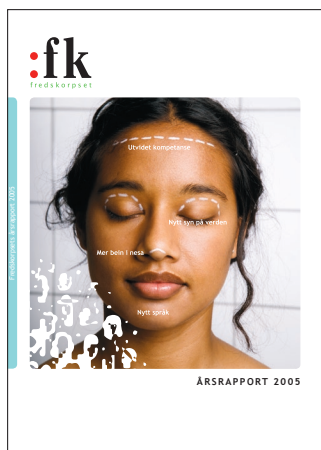
Utvidet kompetanse

Nytt syn på verden

Mer bein i nesa

Nytt språk

ÅRSRAPPORT 2005

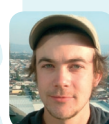

Forsiden viser utdrag fra informasjonskampanjen *Ekstrem forvandling* og skal bygge oppunder Fredskorpset som et sted for *Grenseløse muligheter*.

Innholdsfortegnelse

Innledning	4	Del II Porteføljesammensetning	19
Organisasjon	5	2.1. Offentlig, privat og sivil sektor	20
Mål og oppgaver	5	2.2. Norske satsningsområder	20
Sentrale føringer	5	2.3. Partnere fordelt etter verdensdel	21
Del I Partnerskap	6	2.4. Fordeling etter hovedsamarbeidsland, samarbeidsland og andre land	21
1.1. Partnerskapsmodellen og Fredskorpsets programstruktur	7	2.2. Prosjekter fordelt etter satsningsområder	21
1.2. Programlinjene	7	2.3. Partnere fordelt etter verdensdel	21
1.3. Resultater	7	2.6. Partnere fordelt etter land	22
Hovedprogrammet (nord-sør)	9	2.7. Norske partnere fordelt etter fylker	22
Volunteers for Sustainable Development	9	Del III Deltakere	24
Global Entrepreneurs	10	3.1. Deltakere fordelt etter programlinjer og utvekslingsrelasjon	25
Multicultural experiences through the performing arts	10	3.2. Deltakere i 2005 fordelt etter hjemland	26
Statens kartverk	11	3.3. Deltakere fordelt etter verdensdel	26
Sør-sør-programmet	12	3.4. Kjønnfordeling	26
Oppdrett av tilapia	12	3.5. Norske deltakere	27
Menneskerettighetssamarbeid	13	3.6. Forberedelseskurs	27
Kvinner i media	14	3.7. Deltakerforening	28
Barnas rettigheter	15	Del IV Nettverk og kommunikasjon	29
Fredskorpset-ung	16	Del V Forvaltning	33
Spør	17	5.1. Veiledning og annen kommunikasjon med partnere	34
Fredskorpset-senior	18	5.2. Evalueringer	34
		5.3. Intern forvaltning	34
		Fredskorpsets styre i 2005	36
		Fredskorpsets ansatte i 2005	36
		Del VI Årsregnskap 2005	37
		Kommentarer til regnskap	40

NYE PERSPEKTIVER

Fredskorpset har samlet inn det deltakerne selv mener er deres viktigste erfaringer fra 2005.

Disse presenteres gjennom årsrapporten.

Innledning

I 2005 markerte Fredskorpset sine fem første år. Begivenheten ble feiret i Oslo av partnere, deltakere, det norske bistandsmiljøet og internasjonale gjester. Æresgjesten Graça Machel berømmet Fredskorpset for innsatsen og nytenkingen. Hun ga inspirasjon til å fortsette et viktig utviklingsarbeid og å bygge broer mellom mennesker i ulike deler av verden.

Fredskorpset har igjen hatt et godt år, og etter fem år har vi 441 aktive partnere og over 1 800 aktive eller hjemvendte deltakere.

Fredskorpset har siden starten i 2000 hatt vekst hvert år. Vi trenger fortsatt vekst for å nå våre ambisiøse mål. Dette er mål som støtter opp om de viktigste internasjonale mål for kamp mot fattigdom; FNs tusenårsmål.

Fredskorpset har to målområder:

- Bidra til utvikling i sør
- Bidra til informasjon, holdningsendring og innsikt i de store globale spørsmålene i Norge

En økende del av vår virksomhet finner sted i Norges viktigste samarbeidsland for internasjonal utvikling. Uganda, Tanzania og Sør-Afrika er de store fredskorpslandene. Det er vekst i alle våre programlinjer – også Fredskorpset senior, som fortsatt er i etableringsfasen. I 2006 regner vi med at Fredskorpset senior har manifestert seg som en verdifull programlinje der det kan høstes interessante erfaringer. Sør-sør-programmet er et godt eksempel på at det skjer verdifull utveksling av kompetanse mellom land i sør, som også styrker det regionale samarbeidet og gir nye utviklingsmuligheter på egne premisser.

Graça Machel hylles under Fredskorpsets femårsmarkering i Oslo 8. juni 2005. Foto: Per Steinar Moen.

I Norge er Fredskorpset en av drivkreftene i Tusenårsmål-kampanjen, hvor målet er å skape entusiasme og kunnskap om de globale mål for kamp mot fattigdom. All vår informasjonsvirksomhet søker å gi et engasjerende bilde av mulighetene i sør og de globale utfordringene Norge og verden står ovenfor. Vår informasjonsvirksomhet i Norge er sterkt økende, og spredd til alle deler av landet gjennom arrangementene *Der mennesker møtes*. Over 20 kommuner har mottatt hedersbetegnelsen *Internasjonal kommune*, og det stimuleres til å trekke kommunene med i nord-sør-nettverk.

Fredskorpset legger stor vekt på å bidra til å styrke partnerskapene, nettverkene og kontakten med deltakere som har avsluttet utvekslingen. En egen deltakerorganisasjon er stiftet. Fredskorpset er en meget aktiv medspiller i den internasjonale fredskorpsbevegelsen.

Utfordringene fremover er store og muligheten til å bygge partnerskap er mange. Fredskorpsets styre og stab ønsker også i 2006 å arbeide målrettet for å utvikle og utvide virksomheten på en kvalitativ og god måte.

Per Kristian Lunden
Per Kristian Lunden
styreleder

Tor Elden
Tor Elden
direktør

Organisasjon

Fredskorpset er et statlig forvaltningsorgan underlagt Utenriksdepartementet. Kjernen i Fredskorpsets virksomhet er å forestå utveksling av personell mellom Norge og utviklingsland innenfor rammen av institusjonelt samarbeid. Fredskorpset forvalter Stortingets bevilgning til dette formålet gjennom en søknadsbasert tilskuddsordning.

Mål og oppgaver

Føringene for Fredskorpsets virksomhet kommer primært gjennom vedtekter og Utenriksdepartementets løpende instrumenter for etatstyring, herunder det årlige tildelingsbrevet, samt to årlige etatstyringsmøter.

I henhold til vedtektene skal Fredskorpset:

- Bidra til varige bedringer i økonomiske, sosiale og politiske kår for befolkningen i utviklingslandene
- Arbeide for en mer rettferdig verden der grunnleggende menneskerettigheter er realisert
- Skape kontakt og samarbeid mellom enkeltpersoner, organisasjoner og institusjoner i Norge og i utviklingslandene

En kan derfor si at Fredskorpset har to hovedformål:

- Et *utviklingsmål*, som er i samsvar med de overordnede mål for Norges samarbeid med utviklingslandene
- Et *engasjementsmål*, som går ut på å styrke kontakt, samarbeid og solidaritet mellom personer og institusjoner i Norge og i utviklingslandene

Vedtektene spesifiserer sentrale verdier som solidaritet, likeverd, gjensidighet og mangfold. I tillegg har Fredskorpsets styre formulert dristighet som en sentral verdi for virksomheten.

Sentrale føringer

Utenriksdepartementets tildelingsbrev for 2005 gjenga seks satsningsområder for norsk utviklingspolitikk, og ba om at ny virksomhet rettes spesielt inn mot disse områdene. Disse er:

- Utdanning
- Hiv/aids
- Næringsutvikling og handel, herunder landbruk
- Bærekraftig utvikling
- Godt styresett
- Fredsbygging og utvikling

Foto: Sigrid Heier.

Tildelingsbrevet understreket betydningen av god kontakt med ambassadene og andre relevante aktører for best mulig koordinering med disse. I senere møter med departementet er det blitt understreket at fredsbygging bør få spesiell fokus framover. Fredskorpset ble også bedt om fortsatt å prioritere arbeidet med kvalitetssikring og å delta i tusenårsmålkampanjen.

Minst halvparten av Fredskorpsets midler skal gå til tiltak som inkluderer de minst utviklede land (MUL), og nye tiltak skal primært konsentreres til norske samarbeidsland.

Som statlig forvaltningsorgan er Fredskorpset pålagt å følge statlige retningslinjer i forhold til likestilling og miljøledelse.

Del I Partnerskap

1.1. Partnerskapsmodellen og Fredskorpsets programstruktur

Fredskorpsets viktigste virkemiddel for å nå sine overordnede mål er å gi støtte til utveksling av personell mellom organisasjoner, bedrifter og institusjoner, for gjennom dette å bidra til kapasitets- og kompetansebygging både på individnivå og organisasjonsnivå. Organisasjoner, bedrifter og institusjoner i nord og sør deler kunnskap og ideer og lærer av hverandre. De bidrar således til hverandres utvikling.

Organisasjonene som utveksler personell inngår i et partnerskap, hvor de definerer målene med utvekslingen og hvilken type kompetanse de ønsker personene som utveksles skal ha. Som en del av prosessen med å identifisere mål- og kompetansebehov signerer partnerinstitusjonene en partneravtale seg imellom.

Fredskorpset signerer siden en samarbeidsavtale med partnerskapet om å støtte utvekslingen finansielt. Formelt sett peker partnerskapet ut en primærpartner, som er den partneren som signerer avtalen med Fredskorpset på vegne av partnerskapet, mens de andre partnerne i partnerskapet omtales som sekundærpartnere.

Etter at det formelle avtaleverket er på plass, rekrutterer partnerne deltakere til utvekslingen, og skriver deltakeravtaler med disse om arbeidsforholdet under utvekslingen.

Foto: Carolyn Lissu Mvengere

1.2. Programlinjene

Fredskorpset har fire programlinjer: Hovedprogrammet (nord-sør), Sør-sør-programmet, Fredskorpset-ung og Fredskorpset-senior.

Hovedprogrammet (nord-sør)

Utteksling av deltakere i alderen 22-35 år mellom Norge og land i sør. Sør-sør-utvekslinger kan i enkelte tilfeller inngå som en del av programmene.

Fokus: Profesjonell utveksling og bygging av kompetanse og kapasitet i organisasjoner, bedrifter og institusjoner.

Sør-sør-programmet

Utteksling av deltakere i alderen 22-35 år mellom land i sør, i hovedsak innen Afrika og innen Asia.

Fokus: Det samme som for hovedprogrammet.

Fredskorpset-ung

Utteksling av deltakere i alderen 18-25 år mellom Norge og land i sør.

Fokus: Individuell erfaring og læring fra å bo og jobbe i et annet land for en periode, med det mål at man skal bringe informasjon om nord-sør-spørsmål tilbake til ens eget miljø og skape et engasjement for internasjonalt samarbeid.

Fredskorpset-senior

Utteksling mellom Norge og land i sør. Seniorprogrammet er svært ofte kombinert med hovedprogrammet, ved at både seniordeltakere og hovedprogramdeltakere utveksles innenfor samme partnerskap, men har ulike oppgaver. Alderen på deltakerne er satt til 55-70 år, men det gis noen unntak for alder på seniorer fra sør.

Fokus: Utveksling og institusjonell kapasitetsbygging med et profesjonelt innhold i utvekslingen. Seniordeltakeren har ofte en slags mentor-rolle under uteoppholdet.

1.3. Resultater

Antall partnere og partnerskap

Ved utgangen av 2005 hadde Fredskorpset samarbeidsavtaler med totalt 102 primærpartnere, to færre enn ved utgangen av året før. Disse fordeler seg slik på programlinjer (noen primærpartnere er med i mer enn ett partnerskap, derfor en totalsum på mer enn 102):

- 73 partnerskap innenfor hovedprogrammet
- 21 i sør-sør-programmet

- 21 på Fredskorpset-ung
- 9 på Fredskorpset-senior

Ti nye partnerskap har kommet til, og tolv har avsluttet i løpet av 2005. Det har i løpet av året vært en svak økning av programmer innen Fredskorpset-senior og Fredskorpset-ung.

Frafall av partnere skjer i hovedsak på hovedprogrammet, med ti partnere i 2005. Dette har gitt rom for at nye kan komme inn. På de andre programlinjene har man i 2005 hatt en svært begrenset utskiftning av partnerskap.

Resultater av utvekslingene

Programmer under de ulike programlinjene kan ha ulike fokus og målsettinger, og forventes å bidra til forskjellige resultater. Funn i studier av fredskorpsprogrammer kan tyde på at utviklingseffekten er svært god i sør-sør-programmer. Dette kan skyldes at forholdene landene imellom er mer like, slik at det er lettere for deltakerne å komme inn i arbeidssituasjonen, fungere i dagliglivet, og å overføre kunnskap. I Fredskorpset-ung-programmene vil resultatene være mer relatert til å skape forståelse og økt bevissthet. Resultater på hovedprogrammet vil variere fra næringslivsprogrammer med tydelig kompetansefokus og lett målbare resultater, til brobyggingsprosjekter mellom kommuner eller lokalsamfunn, hvor målsettingene i stor grad går ut på å involvere lokalsamfunnet, og hvor utkommet ligner mer på hva man får ut av en del Fredskorpset-ung-programmer. Fordi de ulike programmene har så forskjellige målsettinger og resultater, må hvert program vurderes ut fra det som kan forventes av det enkelte program.

Vi har valgt å vise eksempler på resultater fra programmene ved å beskrive nærmere noen partnerskap under hver programlinje.

Hovedprogrammet (nord-sør)

73 partnerskap utvekslet deltakere på hovedprogrammet per 31.12.05, og 196 deltakere under denne programlinjen har fullført Fredskorpsets forberedelseskurs og reist ut i løpet av 2005. Under programlinjen deltar en stor bredde av partnere fra ulike deler av Norge mot ulike deler av verden, innenfor en rekke fagområder.

Eksempelene vi har valgt spenner fra landbruk, forskning og lokal næringsutvikling i Tanzania, Etiopia, Namibia, Sri Lanka og Ås, Tingvoll og Oslo (Utviklingsfondet), via en liten næringslivspartner i Kenya, Colombia, India og Oslo (Global Entrepreneurs), til høyere utdanning og utøvende kunst i Stavanger og Sør-Afrika (Universitetet i Stavanger), og vi ender opp med kart og geografisk informasjon i Vietnam, Laos og Hønefoss og Arendal (Statens kartverk).

Volunteers for Sustainable Development

Utviklingsfondet i samarbeid med Envirocare i Tanzania, Rest i Etiopia, DRFN i Namibia og Green Movement samt flere samarbeidende organisasjoner på Sri Lanka

Utviklingsfondet har vært partner med Fredskorpset siden 2001 og var i 2005 inne i sin tredje runde med utveksling. Gjennom prosjektet *Volunteers for Sustainable Development* utveksler Utviklingsfondet unge fagfolk med Envirocare i Tanzania, Rest i Etiopia, DRFN i Namibia og Green Movement samt flere samarbeidende organisasjoner på Sri Lanka. På norsk side er Noragric på Ås (Universitetet for miljø- og bioteknologi) og Norsk senter for økologisk landbruk på Tingvoll samarbeidspartnere i prosjektet, og arbeidsplass for flere av sørdeltakerne. I utvekslingen som ble avsluttet i 2005 var det ti deltakere. Alle partnerne i prosjektet deler en felles interesse for bærekraftig landbruk, med særlig vekt på naturressursforvaltning, matvaresikkerhet og biologisk mangfold. Alt dette ses i sammenheng med lokalbefolknings bruksrettigheter og oppnåelse av matvaresikkerhet.

De seks sørdeltakerne var i løpet av sitt opphold i Norge på flere praksisopphold på norske gårder, deriblant i Våler, Hermansverk, Herdalsetra (Nordal) og på Østre Alm på Stange. Flere av gårdene har økologisk og biodynamiske produksjonsmetoder. To av deltakerne var også tilbake på Herdalsetra i påsken i forbindelse med et samarbeidsprosjekt med Veterinærhøgskolen. I løpet av sitt opphold i Norge har sør-deltakerne hatt to felles prosjekter som resulterte i to rapporter med titlene *Gender and land rights* med fokus på Tanzania, Etiopia og Namibia, og *Organic agriculture, conventional agriculture and genetically modified foods; what is the way?* med eksempler fra Sri Lanka, Tanzania og Norge.

I etterkant av tsunamien som rammet Sørøst-Asia i romjulen 2004, spilte deltakerne fra Sri Lanka en viktig rolle i Utviklingsfondets respons til katastrofen, og i koordinering av samarbeidet med lokale partnere på Sri Lanka.

De fire norske deltakerne i utvekslingen har alle jobbet tett med lokale organisasjoner i sine vertsland, og vært aktive i utarbeidelse av ulike prosjekt. Deltakeren som var på Sri Lanka ble tett involvert i responsen som ble satt inn etter tsunamien, og fikk en viktig rolle i dette. I Namibia jobbet den norske deltakeren med et prosjekt med vannministeriet. Deltakeren som var i Etiopia jobbet blant annet med å utarbeide retningslinjer for forvaltning av vannressurser. Hun lærte seg også grunnleggende tigrinsk, og bodde ved slutten av sitt opphold to uker hos en familie på en gård i prosjektområdet til sin vertspartner, og deltok her i det daglige arbeidet ved gården. Deltakeren i Tanzania jobbet tett med økologisk planteproduksjon i Kilimanjaro-området.

Flere av sør-deltakerne som var i Norge har nå viktige posisjoner i sine organisasjoner i hjemlandet, flere av de norske deltakerne har blitt viktige ressurser i Utviklingsfondets nettverk, og to av de norske deltakerne har fått engasjement som junioreksperter i ulike FN-organ.

Samarbeidet med Fredskorpset fortsetter i 2006, med totalt 12 deltakere, denne gang i samarbeid med partnere i Malawi, Sri Lanka, Etiopia, Tanzania og Uganda. Programmet har også skiftet navn til *Exchange for Sustainable Development*. ■

Global Entrepreneurs

Global Entrepreneurs i samarbeid med Global Entrepreneurs Africa i Kenya, Global Entrepreneurs India og Global Entrepreneurs Colombia

Global Entrepreneurs har samarbeidet med Fredskorpset siden 2002, og gjennomførte i 2005 sin andre utvekslingsrunde med sine samarbeidspartnere i Kenya (Global Entrepreneurs Africa), India (Global Entrepreneurs India) og Colombia (Global Entrepreneurs Colombia). Seks deltakere er aktive i prosjektet. Av disse seks har en deltaker fra India og en fra Kenya jobbet i Norge, to deltakere fra Norge har jobbet i henholdsvis Kenya og India, en deltaker fra India har vært i Colombia, og en deltaker fra Colombia har jobbet i Kenya.

Global Entrepreneurs arbeider med å promotere muligheter for næringslivet i utviklingsland, øke kapasiteten til de ulike kontorene, og øke tilgangen til internasjonale markeder. Selskapene som er en del av dette utvekslingsprosjektet er alle relativt nye selskaper, og utvekslingene har vært viktige både for å etablere selskapene sterkere lokalt, så vel som å øke deres internasjonale nettverk.

I løpet av 2005 har selskapene økt sitt internasjonale nettverk, økt og styrket sin stab og utført flere prosjekter for ulike kunder, der de blant annet har hjulpet disse med internasjonaliseringprosesser og igangsatt flere bærekraftige prosjekter. Ett av prosjektene som ble initiert i 2005 er et samarbeid med en fabrikk i Kenya som produserer

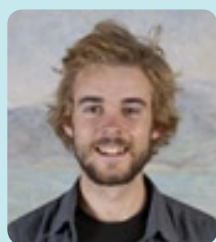
macadamianøtter for salg i utlandet. Nøttene blir levert av et kooperativ av 70 000 bønder på den kenyanske landsbygda. Et annet prosjekt omfatter salg av tradisjonell kunst og håndverk fra Kenya til Colombia. Partneren i India leverer flere nettbaserte løsninger for bedrifter i Norge. Utvekslingen har ført til flere spennende sør-sør-samarbeid mellom de ulike selskapene og andre aktører.

Samarbeidet med Fredskorpset fortsetter også i 2006, og vil bli utvidet til Uganda. Partnerne er meget fornøyd med hva utvekslingsprosjektet har bidratt med hos dem, og rapporterer at de selv mener de har nådd de fastsatte mål for utvekslingen. ■

Multicultural experiences through the performing arts

Avdeling for lærerutdanning ved Universitetet i Stavanger i samarbeid med University of Western Cape, Centre for the Performing Arts (UWC)

Avdeling for lærerutdanning ved Universitetet i Stavanger inngikk i 2004 en partneravtale med University of Western Cape i Sør-Afrika med vekt på utøvende kunst. De kaller prosjektet sitt *Multicultural experiences through the performing arts*. Gjennom utveksling av fagpersoner innen musikk, drama og dans, vil partnere minske kulturelle avstander mellom Norge og Sør-Afrika, fremme kulturell dialog, samt skape forståelse og samkvem på tvers av kulturelle skillelinjer. Den første fasen av utvekslingen ble avsluttet ►

Lars Kåre Grimsby (26)
Fra: NORSØK i Norge
Til: Environcare i Tanzania
Oppgaver: Gjøre undersøkelser på selvkonstruerte biogassfabrikker og planteoljer, for å lage energi på lokalsamfunnsnivå

Jeg hadde et ønske om å se på utvikling fra et lokalsamfunnsnivå før jeg eventuelt får en jobb hvor jeg dytter papirer og penger. Jeg gjorde dette for å få et perspektiv. Og for å lære språk.

Mukadasi Moses Buyinzi (37)
Fra: Makerere University i Uganda
Til: Noragric ved Universitetet for miljø- og biovitenskap i Norge
Oppgaver: Delta i utvikling av undervisningsprosesser, seminarer, case-studier og artikkelkriving m.m.

Jeg har et sterkt personlig ønske om å forbedre min undervisnings-, forsknings- og internasjonale erfaring i bærekraftig ressursforvaltning og å styrke nettverket mellom Makerere University og Noragric. Jeg glemmer ikke julemiddagene med den norske spesialiteten pinnekjøtt eller lutefisk, tørket torsk tilberedt i kaliumlut.

- sommeren 2005 og mobiliserte fire deltakere hvorav to var fra Norge og to fra Sør-Afrika.

Deltakerne skulle være brobyggere og døråpnere for deres respektive partnere ved å innbringe nye impulser og engasjement vedrørende tverrkulturell forståelse. Det hersker enighet blant partnerne om at utøvende kunst som sjanger er et godt utgangspunkt for å skape felleskap. Deltakerne fra Norge skulle aktivt bidra til tverrkulturelle fremførelser på UWC og andre kulturelle arenaer, drive verksteder med kulturelle innslag, veilede studenter i forhold til musikk, dans og drama, samt delta i andre kulturelle arrangementer utenfor universitetsområdet.

Utvekslingen har hatt positive ringvirkninger for Centre for the Performing Arts. De norske deltakerne lyktes med å skreddersy et program som kunne nå et bredere publikum og forene ulike kulturelle innslag rundt noe felles. De samarbeidet med ulike interessenter fra skoler og grasrotorganisasjoner for å dele erfaringer og sette aktivitetene på UWC i et samfunnsperspektiv. De fikk gode skussmål for faglig dyktighet og sitt engasjement.

Universitetet i Stavanger, som har en viss andel internasjonale studenter, trenger nye kulturelle impulser som kan lette inngangen i den norske kulturen og skape møtepunkter mellom norske og internasjonale studenter. Dette ble utgangspunktet for de to sørafrikanske deltakerne. Gjennom opptredener, engasjement i den internasjonale studentforeningen, undervisning ved Stavanger kulturskole og ulike verksteder, har de satt tverrkulturelle spørsmål på dagsorden lokalt.

Når det gjelder tilbakeføring av erfaringer til eget samfunn, har deltakerne, både norske og sørafrikanske, formidlet sine erfaringer og kunnskap i skoler, verksteder og på universiteter. Utover den underholdende dimensjonen, har deltakeren gjennom disse informasjonsaktivitetene gjort et viktig holdningsskapende arbeid. Med utgangspunkt i musikk, dans og drama skapte de kulturelle møtepunkter. Siden deltakerne er knyttet til sine respektive institusjoner, har de aktivt forsøkt å utprøve sine erfaringer innad i organisasjonene. Prosjektet har skapt mye entusiasme hos partnerne både i Stavanger og Sør-Afrika, noe som dannet grunnlaget for en videreføring i 2006. ■

Foto: Gro Offerdal.

Statens kartverk

Statens kartverk i samarbeid med Ministry of Natural Resource and Environment (MoNRE) i Vietnam, Vietnam Association of Geodesy, Cartography and Remote Sensing og National Geographic Department i Laos

Statens kartverk begynte i 2002 et utvekslingsprogram med Ministry of Natural Resource and Environment (MoNRE) i Vietnam, Vietnam Association of Geodesy, Cartography and Remote Sensing og National Geographic Department i Laos innen kartfag. Siktemålet var å gi unge fagfolk fra Norge, Vietnam og Laos mulighet til å utveksle fagkompetanse og erfaring mellom sine respektive institusjoner med henblikk på gjensidig læring og kapasitetsbygging. Den stadig bedrede tilgangen til geografisk informasjon er med på å øke kravet til riktige og oppdaterte data for bedre beslutningsprosesser innen offentlig forvaltning. Den første fasen, som mobiliserte tilsammen 18 deltakere hvorav sju var norske, ti fra Vietnam og en fra Laos, ble avsluttet i 2004, og en ny utvekslingsrunde startet i 2005.

Geografisk informasjon er viktig innen mange samfunnssektorer som lokal og regional arealforvaltning og planlegging, miljø- og naturressursforvaltning, skogbruk, jordbruk, fiskeri, eiendomsforhold og tinglysning, og samferdsel. Kartverket samarbeider med ulike organisasjoner, både private og offentlige, for å utplassere sørdeltakere utifra hvilke faglige forventninger de har. Blant andre har GRID-Arendal og Blom / Nordkart Mapping vært ►

- ▶ samarbeidspartnere hvor de asiatiske deltakerne hospiterte.

De vietnamesiske deltakerne i Norge har - helt i tråd med sine faglige forventninger - fått anledning til å jobbe med geodetiske spørsmål, geografiske informasjonssystemer (GIS), standardisering (ISO TC 211), topografisk og tematisk kartlegging og miljøovervåking. Tross språklige og kulturelle utfordringer har de vietnamesiske deltakere, både i Norge og Laos, fått meningsfulle arbeidsoppgaver med store læringseffekter for den enkelte. Noen av deltakerne var en katalysator for sin organisasjon i forsøket på å introdusere ny programvare og nye teknologiske løsninger i sin organisasjon i hjemlandet. En vietnamesisk deltaker etablerte en konsulentvirksomhet i Ho Chi Minh-byen i etterkant av utvekslingen, for å nyttiggjøre sine ervervede kunnskap og tilby tjenester innen sitt fagfelt.

Tross vansker relatert til mangel på effektive arbeidsredskaper og kulturelle utfordringer, har de norske deltakere gjennomført sine oppdrag innenfor akseptert faglig standard og til nytte for både dem selv og vertspartnere. Dette gjelder for deltakerne både i Vietnam og i Laos. Deltakerne har jobbet innenfor geodesi, omløpsfotografering, kartlegging og standardisering av geografiske data. Noen av dem hadde også undervisningstimer i engelsk for sine kolleger. Som et ledd i informasjonsarbeidet spilte norske deltakere en «døråpnerrolle» ved å informere vietnamesiske deltakere om Norge og de gjeldende kulturelle og samfunnsmessige forhold forut for deres avreise. Gjennom publisering på Internett og i internasjonale tidsskrifter, har de også nådd en større målgruppe og dermed presentert fredskorpsprosjektet i en større sammenheng.

De vietnamesiske deltakerne gjennomførte den første delen av informasjonsarbeidet i Norge. De holdt presentasjoner om sitt arbeid på Kartverket, Ringerike bibliotek og på konferansen GeoNorge 2004. De fikk gode skussmål for den faglige kvaliteten på arbeidet. Tilbake i Vietnam har de rettet søkelyset mot den faglige standarden som råder i Norge innen geomatikk (geografisk informasjonsteknologi) og vist hvordan slike metoder og verktøy kan nyttiggjøres i Vietnam. Noen av dem fikk også anledning til å presentere Fredskorpset som institusjon og utviklingskonsept. ■

Sør-sør-programmet

21 partnerskap utveksler deltakere på sør-sør-programmet, og 112 deltakere har fullført Fredskorpsets forberedelseskurs og reist ut i løpet av 2005. De aller fleste deltakerne utveksles innen Afrika og Asia, og bidrar således til regionalt samarbeid og nettverksbygging, i tillegg til at deltakerne på utvekslingsprogrammene får økt kompetanse. Mange deltakere kommer hjem og arbeider hos den organisasjonen som sendte dem ut, mens for noen deltakere blir fredskorpsoppholdet en erfaring som gjør at deltakeren kan gjøre karriere i andre organisasjoner eller starte egen virksomhet.

Oppdrett av tilapia

Genomar Supreme Philippines med partnere i Kina, Zambia, Bangladesh og Uganda

Genomar utveksler teknisk og administrativt personell innen oppdrett av den tropiske fisken tilapia. Den overordnede målsettingen med utvekslingen er å styrke kompetansen til partnerne, som alle driver oppdrett av tilapia, drift av klekkerier og distribusjon av fiskeyngel. Det er også et sentralt mål å øke kjennskapen til viktigheten av økologisk riktig inntektsskaping og bærekraftig akvakulturdrift blant lokale oppdrettere.

Genomar startet med utveksling i 2003, og er nå inne i sin tredje utvekslingsrunde, som involverer fire partnere fra Filippinene (Genomar Supreme Philippines Inc), Kina (Genomar Supreme Hatchery China Ltd), Uganda (Sungenor Holdings Ltd) og Zambia (Chirundu Bream Farm Ltd). Åtte deltakere utveksles nå. I andre utvekslingsrunde var også Bangladesh (United Aqua Farms) og Norge (Genomar ASA) involvert.

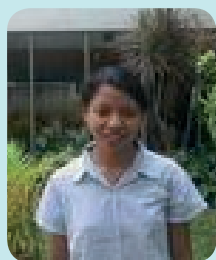
Den andre utvekslingsrunden har bidratt til en rekke resultater på organisasjonsnivå, blant annet økt produksjonskapasitet, økt ekspertise og økt anseelse. Eksempelvis har klekkeriene i Bangladesh blitt gjennomgått og utvidet. Et gammelt og dårlig fungerende klekkeri i Chittagong er forbedret, og et nytt klekkeri er bygget i Jessore. Klekkeriene hos den kinesiske partneren er blitt utvidet i Zhuhai, og Genomar Supreme Hatchery China Ltd er i dag den største tilapia-produsenten i Kina, målt både i størrelse og produksjon. En deltaker fra Filippinene ble invitert til ▶

- fiskeridepartementet i Bangladesh for å undervise om tilapia-oppdrett. United Aqua Farms i Bangladesh ble invitert av regjeringen som deltakere på det prestisjetunge årlige nasjonale fiskemarkedet. Som et ikke-planlagt resultat, gikk den filippinske deltakeren i Bangladesh også inn i en dårlig fungerende produksjonsenhet for kylling og gjorde den om til et prosjekt med god inntjening.

Prosjektet har gitt kompetanseheving for deltakerne. Et opplæringsprogram om driften av tilapia-eklekkerier og vannkvalitet ble skreddersydd for deltakerne fra Bangladesh og Kina av partnerne på Filippinene og Central Luzon State University. Den kinesiske deltakeren på Filippinene lærte mye ikke minst språklig, og er etter å ha kommet hjem til Kina i full stand til å delta i kommunikasjonsen med firmaets internasjonale partnere.

I den tredje utvekslingsrunden, som pågår nå, er den filippinske deltakeren i Uganda i full gang med å bygge dammer for testing av tilapia-oppdrett. Partneren i Uganda vil være den første i landet som kommersielt skal drive oppdrett av tilapia for det lokale markedet.

Samtidig er to deltakere fra Uganda og Zambia på Filippinene for å få opplæring i teknikk og drift av oppdrettsanlegg, og de vil etter hjemkomst få ansvar for å drive anlegg som filippinerne nå er i ferd med å sette opp. Etter at den filippinske deltakeren i Zambia har lært opp lokal stab for å tilpasse tilapia-oppdrettet best mulig til lokale forhold, kan partneren i Zambia fortelle om synlig forbedring i størrelse på fisken, og nye dammer har blitt bygget for ytterligere å øke produksjonen. ■

Saraswatee Karmacharya (29)
Fra: College of Journalism and Mass Communication i Nepal
Til: Drik Picture Library i Bangladesh
Oppgaver: Holde skrive- og journalistkurs for avgangstudenter

« En dag i løpet av forberedelseskurset i Bangkok gjennomførte vi et rollespill i et fredskorpsprosjekt, med hovedpartner, sekundærpartner og deltakere. Nå har dette rollespillet blitt virkelighet i mitt fredskorpsliv i Dhaka: Når jeg støter på et problem, forsøker jeg å løse det slik vi lærte av rollespillet. »

Menneskerettighetssamarbeid

Asian Forum for Human Rights and Development (Forum-Asia) i samarbeid med menneskerettighetsorganisasjoner fra asiatiske land som er medlemmer i Forum-Asia

I den pågående utvekslingsrunden er sju menneskerettighetsorganisasjoner involvert: Fra Thailand (Asian Forum for Human Rights and Development), Bangladesh (AIN O Salish Kendra), Sri Lanka (Community Trust Fund), India (Friends' Association for Rural Reconstruction), Nepal (Informal Sector Service Center), Mongolia (The Center for Human Rights and Development) og Øst-Timor (Hak Association). Åtte deltakere utveksles nå, mens den første utvekslingen som startet i 2004 hadde seks deltakere.

Partnerskapet utveksler stab med kompetanse innen juss, talsmannsarbeid, forskning og dokumentasjon. Det overordnede målet er å bygge kapasitet hos personer og organisasjoner innen menneskerettighetsspørsmål, juridisk bistand og dokumentasjon. Et eksempel er partneren i Bangladesh, som gjennom utvekslingen vil styrke sin kunnskap innen bruken av FN-mekanismer for promotering og beskyttelse av menneskerettighetene i Bangladesh. Partneren på Øst-Timor vil øke sin kompetanse på juss. Den mongolske partneren vil styrke sin kunnskap om FNs menneskerettighetsmekanismer, lokale utviklingsprosjekter og forskning.

Den pågående utvekslingsrunden har en tilleggskomponent med utveksling av tre deltakere til Sri Lanka som arbeider med gjenoppbygging etter tsunamien, med spesielt ►

Kristoffer Sævre (24)
Fra: Mediehøgskolen Gimlekollen i Norge
Til: Tanzania Media Women's Association i Tanzania
Oppgaver: Å jobbe som journalist i tanzanianske aviser, radio og tv. Opplæring i bruk av radioutstyr

« På nyttårsaften ble jeg invitert hjem av Sheik Salim, en 58 år gammel muslimsk religiøs leder. Han hadde kjøpt en sau til ære for meg som vi grillet over åpen ild. Vi pratet om religion og kulturelle forskjeller og hvordan hans gutter snek seg ut for å drikke øl. Det var en nyttårsaften jeg aldri glemmer. »

- fokus på å styrke lokale organisasjoner innen psykososial rådgivning, og for å utvikle strategier, kapasitetsbygging og opplæringsprogrammer.

Utvekslingen har hatt flere positive resultater. For eksempel har partneren i Mongolia og deltakeren som var utvekslet dit fra Sri Lanka publisert forskningsrapporter rundt forholdene til uformelt ansatte arbeidere i gullgruvene og i forhold til menneskerettigheter og rettigheter til mat. Lokale og internasjonale organisasjoner i Mongolia har vist stor interesse for rapporten, og noen organisasjoner planlegger prosjekter for å støtte gruvearbeiderne.

Deltakeren som ble utvekslet fra Bangladesh til Thailand lærte særlig hvordan FN kan brukes for å få internasjonal oppmerksomhet rundt brudd på menneskerettighetene. Dette er kunnskap som hjemmeorganisasjonen i Bangladesh nå har tatt i bruk. Deltakeren er etter utvekslingen forfremmet til å lede media- og kommunikasjonsseksjonen i hjemmeorganisasjonen. Deltakeren som var utvekslet fra Bangladesh til Sri Lanka ga blant annet juridisk hjelp til tre klienter som hadde saker oppe i retten. Denne deltakeren gjennomførte også opplæringsprogrammer innen bevisstgjøring og menneskerettigheter for internt fordrevne, og i samarbeid med høyesterett på Sri Lanka utarbeidet hun en rapport om utdannings- og helseforholdene til internt fordrevne. Hjemme igjen i Bangladesh arbeider hun sammen med lokale organisasjoner om studier av internt fordrevne i Bangladesh. Den indonesiske deltakeren drev juridisk rådgivning til enkeltpersoner og organisasjoner på Øst-Timor, og var også involvert i å utvikle opplæringsprogrammer for jurister. Ettersom Øst-Timor har stor mangel på jurister med kompetanse på menneskerettighe-

ter, er juridisk assistanse svært viktig for oppbyggingen av demokrati i landet. ■

Kvinner i media

Media Women's Associations, organisasjoner for kvinner i media i Kenya, Uganda, Etiopia, Tanzania and Zambia

Partnerskapet består av nasjonale medlemsorganisasjoner for kvinner i media i fem land:

Kenya, Uganda, Etiopia, Tanzania and Zambia, med navnene AMWIK, UMWA, EMWA, TAMWA and ZAMWA.

Ved utgangen av 2005 hadde mediekvinnene vært involvert i tre utvekslingsrunder, hvor totalt 28 kvinnelige journalister har vært utvekslet. Målene med utvekslingene har blant annet vært å dele erfaringer mellom medlemmer, stab og deltakende organisasjoner, og å styrke de svakere organisasjonene med kompetanse.

Utvekslingene har bidratt til å styrke både organisasjonene og enkeltpersonene som har deltatt i utvekslingene. Det at organisasjonene nå kjenner hverandre på en helt annen måte gjennom at personer har vært utvekslet, styrker samarbeidet. For eksempel har TAMWA, AMWIK og EMWA sammen deltatt i en to år lang internasjonal kampanje mot kvinnelig kjønnslemlestelse, gjennom et felles samarbeid med en italiensk organisasjon.

TAMWA har lært om pengestøtte fra AMWIK, og har nå klart å få inn så mye penger at de kan støtte medlemmer i å ta kurs i journalistikk ved universitetet. ►

Tore Fantoft Tuastad (31)
Fra: Haukeland sykehus i Norge
Til: Haydom Lutheran Hospital i Tanzania
Oppgaver: It-arbeid og brukerstøtte

«Jeg har alltid ønsket å arbeide i andre omgivelser enn Norge. Formålet med utvekslingen er å dele erfaringer mellom sykehusenes dataavdelinger. Det jeg husker best fra 2005 er Mandela-konserten i Tromsø under forberedelseskurset.»

Susil K. Jayalath (29)
Fra: Jiffy Products SL i Sri Lanka
Til: Jiffy International i Norge
Oppgaver: Kvalitetskontroll av sluttproduksjoner, forbedring av produksjonsprosesser, problemløsning ved maskinstopp m.m.

«Gjennom erfaringer fra forskjellige miljøer får vi økt kunnskap og høykompetanse. Det jeg husker best fra 2005 var talentdagen på forberedelseskurset i Kongsberg da jeg spontant komponerte et dikt og framførte det for de andre deltakere. Jeg husker fortsatt responsen fra tilhørerne; jeg følte at hjertet mitt stoppet for et øyeblikk.»

Foto: Mwanzo Millinga

- Utvekslingene har også bidratt til at deltakere har gjort karriere utenfor partnerorganisasjonene. Deltakeren fra Etiopia arbeider nå for Deutsche Welle med å lese nyheter på amharisk, mens deltakeren fra Zambia ble ansatt ved presidentens kontor som informasjonskonsulent med en gang hun kom hjem fra utvekslingen. En deltaker fra Tanzania som var utvekslet til Kenya rapporterte at hun hadde styrket sine engelskkunnskaper og hadde blitt mer

Shiva H. Adhikari (31)
Fra: Utviklingsfondet i Norge
Til: Kinniya Vision i Sri Lanka
Oppgaver: Hjelpe til med gjenoppbyggingen av jordbruksland ødelagt av tsunamien

Ved lunsjtider drar alle mannlige kollegaer hjem for to timer, og bare kvinnene blir igjen. Gjennom disse to timene blir mitt navn Fattima og kvinnene lar meg få lov til å spise joke og prate sammen med dem. Etter valget har situasjonen her blitt helt annerledes, hvor alt dreier seg om å finne en trygg vei til kontoret og hjem.

trygg på å snakke i forsamlinger etter utvekslingen. Hun har valgt å gå videre med universitetsstudier etter utvekslingen. ■

Barnas rettigheter

African Network for Protection and Prevention Against Child Abuse and Neglect (ANPPCAN)

ANPPCAN er et pan-afrikansk nettverk som arbeider med forebygging og beskyttelse mot misbruk av barn. Nettverket har sitt hovedsete i Nairobi, og har observatørstatus i Den Afrikanske Union (AU). ANPPCAN har nå 20 nasjonale avdelinger i like mange afrikanske land. Hvert ANPPCAN-kontor er uavhengig, og ANPPCAN er derfor et løst nettverk. Da Fredskorpset ble drøftet første gang med det regionale kontoret i Nairobi, så ANPPCAN med en gang mulighetene for å bringe de ulike nasjonale kontorene nærmere hverandre gjennom utveksling, og ved utgangen av 2005 hadde partnerskapet utvekslet hele 31 deltakere.

De nasjonale kontorene kjente hverandre knapt, og i tillegg var de kapasitetsmessig svært ulike. Noen kontorer, som Uganda, Kenya og Etiopia, var godt organisert, mens andre som Togo, Liberia, Zimbabwe, og Zambia var svake. Gjennom fredskorpsprogrammet har de svake lært fra de sterke.

Ved hjelp av utvekslingen, klarer ANPPCAN å ta saker om barn på kontinentalt nivå til AU, og ANPPCAN har bidratt til etableringen av et sekretariat for barnrettigheter i AU. ►

Camilla Mellemstrand (27)
Fra: Utviklingsfondet i Norge
Til: National Association of Smallholder Farmers of Malawi i Malawi
Oppgaver: Skrive for et kvartalsvis magasin til de 100 000 medlemmene i organisasjonene

Jeg var fire dager sammen med Mrs Fanny Makina, en enke med fire barn som nettopp ble valgt til den første kvinnelige styreleder i organisasjonen. Noen ganger blir jeg lei av all de hvite, rike menneskene som kjører rundt i dyre biler mens de prøver å redde verden. Jeg tror det hovedsakelig er malawierne som kan endre Malawi. Disse fire dagene med Makina gav meg håp.

► Utvekslingene har også bidratt til at ANPPCAN totalt sett har blitt bedre på pengeinnsamling. Noen kontorer har utarbeidet nye strategier for ressursmobilisering og for å utvide sin ressursbase. Ved alle kontorene har man skrevet søknader om prosjektstøtte til diverse potensielle givere, og kunnskaper om søknadsskriving har blitt delt mellom partnerne. Mange av søknadene er innvilget. I Zambia har man klart å skaffe støtte til tre nye, små programmer, og man har klart å få på plass stab og et funksjonelt sekretariat for organisasjonen, som tidligere har vært svært svak. I Zimbabwe har deltakeren som hadde vært på utveksling til Uganda klart å skaffe finansiering etter å ha representert Zimbabwe-kontoret på et viktig møte i Mosambik. I Liberia ser det ut til at man klarer å få til et samarbeid med Unicef.

Økt kommunikasjon og datainnsamling innen saker som angår barn har også vært et resultat av utvekslingene. Mange deltakere har under utveksling sett hvordan ulike saksområder får fokus i vertslandet, og de ser at disse sakene bør sees på i hjemlandet og i hele verdensdelen. Eksempler på slike temaer er hiv/aids, seksuelt misbruk av barn, trafficking og barnesoldater. Det å identifisere viktige temaer har hjulpet de nasjonale kontorene i programarbeid og standardisering av arbeidet. ■

Fredskorpset-ung

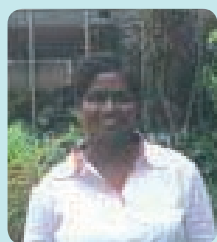
21 partnerskap utveksler deltakere på Fredskorpset ung, og 229 deltakere har fullført Fredskorpsets forberedelseskurs og reist ut i løpet av 2005.

Etterarbeidet, det vil si det arbeidet deltakerne gjør etter hjemkomst til sitt eget land, er viktig i alle programlinjer, men kanskje spesielt viktig for mange ung-programmer, hvor dette for mange består i å drive informasjonsarbeid om nord-sør-spørsmål. Særlig for norske deltakere er dette en viktig del av det å være fredskorpsdeltaker. Eksempelene fra Strømmestiftelsens Act Now-program illustrerer dette. Sør-deltakere driver kanskje i noe mindre grad generell informasjonsarbeid, og bidrar i noe større grad til kapasitetsbygging etter hjemkomst. De aller fleste deltakere vil få viktige erfaringer gjennom et fredskorpsopphold, noe som illustreres i eksemplet fra Vennskap Nord/Sør sitt Spor-program.

Act Now

Strømmestiftelsens «Act Now»-program

Act Now-programmet startet i 1997 (før Fredskorpset kom inn i bildet var programmet støttet av NORAD), og utveksler unge mennesker mellom Norge og Strømmestiftelsens partnere i Afrika, Asia og Latin-Amerika. I 2005 var det 24 deltakere med i programmet, hvor seks var fra land i sør. Målene for programmet er: ►

Agnes Rani Paul (38)
Fra: Asian Forum for Human Rights and Development i India
Til: Community Trust Fund i Sri Lanka
Oppgaver: Hjelpearbeid i tsunamiberørte områder i Sri Lanka

«Min hovedoppgave er å besøke tsunamiberørte områder i Sri Lanka, for å vurdere behovet for hjelp, utforme forslag, pengeinnsamling og psyko-sosiale omsorgstjenester for kvinner og barn. På min første dag i Sri Lanka var jeg i en by kontrollert av LTTE. Jeg har aldri sett så mange soldater og militærleirer, det er noe jeg aldri vil glemme.»

Elvis Ketende Oitoye (22)
Fra: Kenya Red Cross Society i Kenya
Til: Norges Røde Kors i Norge
Oppgaver: Arbeider med Røde Kors' flyktningguiden og leksehjelp

«Å stå på ski! Det er ikke så lett som det ser ut som. Jeg falt noen hundre ganger første dagen, men det rare var at jo oftere jeg falt jo mer ønsket jeg å gjøre det igjen! Vi hadde dette slagordet som holdt oss oppe: «Don't worry, there is no sugar!»

- ▶ ■ Å utvide deltakernes perspektiv, øke deres kulturforståelse og deres kunnskap om fattigdom og utvikling gjennom deltakelse og involvering hos vertspartner.
- Å skape endringsagenter som etter at programmet er slutt er engasjerte for, og deltar i, nord-sør-relaterte aktiviteter.

I løpet av de siste årene har Strømmestiftelsen lagt mye vekt på å styrke og videreutvikle etterarbeidet, slik at det i dag framstår som svært omfattende og variert. Som et resultat av dette, gjennomførte siste års deltakere mer enn 100 informasjonsaktiviteter rundt om i Norge. I tillegg kommer aktivitetene i sør. Etterarbeidet i Norge omfatter blant annet over 40 artikler og intervjuer som har blitt publisert i alt fra større medier som Norsk Ukeblad og Gudbrandsdølen Dagingen, til innlegg i Ljosgløtt og Nannestad menighetsblad. Mange deltakere har også vært aktive i skolebesøk, og 17 skoler rundt om i landet har hatt besøk. På Dovre ungdomsskole gav besøket umiddelbare resultater. Her fokuserte fredskorpsdeltakerne på virkningen av tsunamien på Sri Lanka, og hvordan Strømmestiftelsens lokale partnere bidro i gjenoppbyggingen ved å rense brønner og gi folk rent vann. Som en direkte følge av deltakernes presentasjon ble det samlet inn 20 000 kroner på skolen.

Andre deltakere laget fotoutstillinger som ble vist på tolv ulike steder i Norge. Noen organiserte også stands i forbindelse med festivaler. Mange foredrag ble holdt i en rekke ulike sammenhenger. Alt fra Rød Ungdom til Randesund kirke og turngruppa i Sykkylven hadde besøk av fredskorpserne. To ulike filmer ble også laget som et resultat av utvekslingene.

I tillegg til dette formelle etterarbeidet har det blitt dokumentert at deltakernes familie og venner har blitt mer engasjert og nå vet mer om nord-sør spørsmål og forholdene i de landene deltakerne har vært i, enn før de reiste. ■

Spor

Vennskap Nord/Sør, Spor-programmet

Vennskap Nord/Sør (VNS) er en paraplyorganisasjon for vennskapssamarbeid mellom Norge og lokalsamfunn i land i sør. VNS' Spor-program retter seg først og fremst mot ungdommer med yrkesfaglig bakgrunn som ikke har vært noe særlig involvert i internasjonalt arbeid tidligere. Utvekslingene foregår mellom Guatemala og Norge, og i 2005 reiste åtte unge mennesker hver vei.

Målene for Spor-programmet er:

- Vitalisering og utvidelse av vennskapssamarbeidet, og mobilisering av flere unge til å bli aktive i vennskapsgruppene.
- Øking av kunnskapen og engasjementet for miljø- og nord-sør-spørsmål.
- Lære mer om eget yrke og styrke kreativiteten og selvtilliten blant deltakerne.

Utvekslingene har ført til betydelig mer kontakt mellom de involverte vennskapsgruppene; Reu-Tinn-Panajachel-Stjørdal-Comalapa-Stord, og har virket vitaliserende og gitt gruppene nye oppgaver.

Alle deltakerne, både de guatemalanske og de norske, opplever at de har utviklet seg personlig og fått en helt ny forståelse ikke bare av et annet kontinent og globale spørsmål, men også sin egen kultur. En god del også har blitt bevisst at det er mulig å gjøre noe med egen situasjon, og ser nye muligheter de ikke så tidligere. Et eksempel på ▶

Siddhartha Dave (29)

Fra: Forum-Asia i India

Til: Community Trust Fund i Sri Lanka

Oppgaver: Utviklingsarbeider i Sri Lanka

◀ Jeg kjemper for å realisere min drøm. Jeg har forstått at alle mennesker er like, uavhengig av regionale, språklige, etniske og kulturelle forskjeller. Og dette programmet er en viktig del av denne forståelsen. ▶

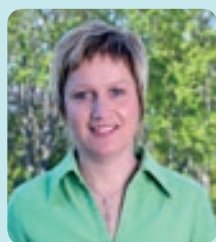
- ▶ dette er Maria Alicia Sunuc fra San Martin Jilotepeque, som sammen med faren nå har startet en liten forretningsvirksomhet, og som vil utdanne seg til sykepleier, noe hun ikke hadde tenkt på før utvekslingen. I tillegg har hun blitt svært aktiv i den lokale vennskspsgruppen og mobilisert andre ungdommer.

Særlig deltakerne fra Guatemala mener de har blitt mer miljøbevisste, og de har etter hjemkomst introdusert kompostering og mer miljøvennlig avfallsbehandling, i først omgang i sine familier.

Også for de norske deltakerne har utvekslingen vært av stor betydning og styrket selvtilliten. Mange av dem er for eksempel interessert i et fortsatt engasjement gjennom VNS. Noen har gjort nye yrkes- og utdanningsvalg, mens andre har fått jobber de ellers ikke ville ha fått, som en som fikk en vekterjobb hvor kjennskap til og erfaring fra andre kulturer var en viktig forutsetning for å få stillingen. ■

Fredskorpset-senior

Ni partnerskap utveksler deltakere på Fredskorpset-senior, og åtte deltakere har fullført Fredskorpsets forberedelseskurs og reist ut i løpet av 2005. Ingen utvekslinger innen Fredskorpset-senior er ferdigstilt ved årsskiftet. Deltakerne er godt i gang med arbeidet både i Sør-Afrika, Mosambik, Malawi, Tanzania og Norge. 2006 vil være første året man kan begynne å se konkrete resultater av Fredskorpset-senior-programmene.

Monika H. Waagan (36)
Fra: Skodje kommune i Norge
Til: Voi Municipal Council i Kenya
Oppgaver: Barne- og sosialarbeider i Voi.

Kvinnegruppen i Voi forteller meg om deres situasjon, om pengemangel og liten tilgang til markeder. Jeg lover å ta bilder og fortelle om aktivitetene deres til befolkningen i Skodje, og kanskje vi kan selge produktene deres gjennom vennskspsbutikken i Skodje.

Petter Slaatrem Titland (21)
Fra: Vennskap Nord/Sør i Norge
Til: Fundated i Guatemala
Oppgaver: Skriver for en lokal organisasjon.

Jeg arbeidet en dag som frivillig brannmann da orkanen Stan herjet. Mens vannet nådde meg til brystet, hjalp jeg mennesker ut av deres hjem.

Del II Porteføljesammensetning

Føringene for Fredskorpsets porteføljesammensetning har endret seg i løpet av Fredskorpsets driftstid. I vedtektene av 2. mars 2000 betones det at det skal oppnås et *mangfold* av private og offentlige organisasjoner og institusjoner. Mulige land ble gitt ved DAC-listen, som omfatter 150 land, og begrensningen lå kun i at 50 % av midlene skulle gå til tiltak som inkluderer MUL-land. Mangfoldsverdien ble også understøttet da styret senere vedtok *dristighet* som egen verdi. Mangfold og dristighet var verdier som bevisst skulle profilere Fredskorpset som noe nytt og spennende, og trekke nye grupperinger, yrker og land inn i utviklings-samarbeidet.

Fra 2004 kom det føring fra departementet gjennom tildelingsbrev og etatsstyringsmøter at ny virksomhet bør rettes inn mot de *seks hovedsatsningsområdene for norsk bistand*, og at ny virksomhet konsentreres til *MUL-land* og *norske samarbeidsland*. Med disse signalene fra 2004 har porteføljesammensetningen blitt løpende vurdert på et mer operativt plan. Porteføljen har blitt omkodet og analysert i forhold til de seks hovedsatsningsområdene. Porteføljen analyseres også fortløpende i forhold til norske samarbeidsland. Det foretas nå mer aktive valg i køen av interessenter, og mer selektive initiativ i samsvar med de nye føringene. Det tar imidlertid seks til tolv måneder fra en idé om partnerskap lanseres til samarbeidsavtale underskrives og deltakerne kan gå på kurs og reise ut. Dette etterslep-et, sammen med at de fleste partnerskap har langsiktige avtaler, gjør at det tar lang tid å endre vesentlig på en gitt porteføljesammensetning.

Geografisk spredning i Norge har også vært et hensyn ved innvilgelse av samarbeidsavtale. Desentralisering er en sentral norsk politisk verdi, og Fredskorpsets styre er bl.a. også utpekt ut fra et slikt hensyn. Ettersom virksomhetene i Norge har vokst i aktiviteter og betydning, kan en samarbeidsavtale ses som en drivfjær for en distrikts-kommunes internasjonale orientering.

Det fremste redskapet for å måle porteføljesammensetningen er Fredskorpsets database med nøkkeldata om alle samarbeidsavtaler, partnere og deltakere. Denne databasen er utviklet i flere trinn, analyseres regelmessig og danner grunnlaget for all rapportering.

Foto: Per Steinar Moen

2.1. Offentlig, privat og sivil sektor

På overordnet nivå har det vært viktig for Fredskorpset å få partnerskap innenfor både offentlig, privat og sivil sektor, og prosentvis fordeling mellom sektorer er nå følgende:

2.1 Partnere fordelt etter sektor

	Offentlig sektor	Privat sektor	Sivilt samfunn
2005	41 %	12 %	47 %
2004	40 %	9 %	51 %

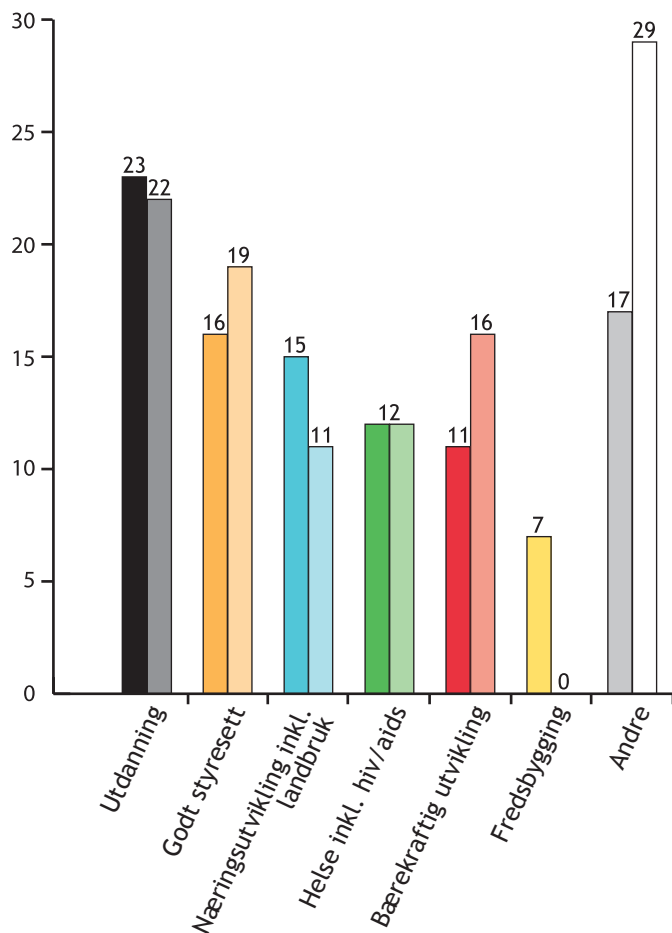
Fredskorpset ønsket i 2005 å få flere programmer innen privat sektor, og økningen fra 9 til 12 % viser at vi har lyktes med dette.

2.2. Norske satsningsområder

Fredskorpset prioriterer satsningsområdene i norsk utviklings-samarbeid, jamfør Stortingsmelding 35 (2003-2004), og begynte fra 2004 å rapportere i forhold til disse områdene.

Utdanning er det området som Fredskorpset har flest prosjekter innenfor. Utdanningssektoren inkluderer alt fra grunnskole til universitet, og nesten en fjerdedel av

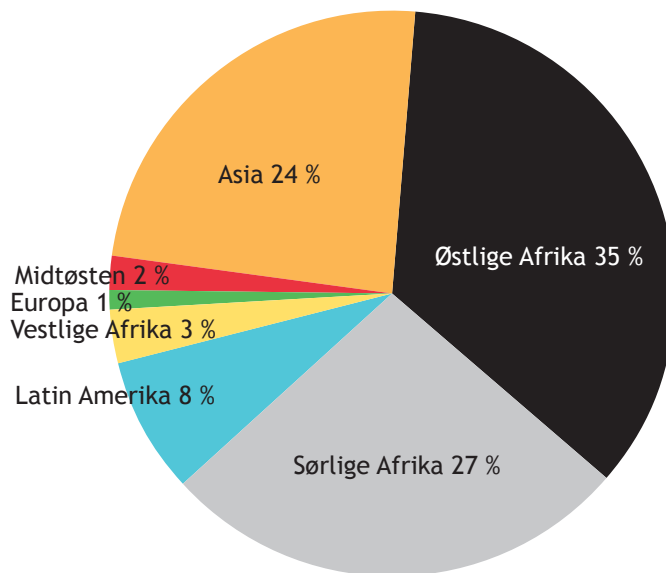
2.2 Prosjekter fordelt etter satsningsområder

Figur: De seks prioriterte områdene i norsk bistand i prosent, målt i antall aktive partnerskap. Søyle til høyre viser tallene fra 2004.

Fredskorpsets utvekslinger bidrar innen utdanning. Godt styresett kommer som nummer to. Her ligger programmer innen media, talsmannsarbeid og mye annet. Næringsutvikling, inkludert landbruk, er et svakt voksende område innen Fredskorpset. Herunder finnes for det meste bedrifter og næringslivssamarbeid. Helse inkludert hiv/aids er det fjerde største området for Fredskorpset, mens bærekraftig utvikling har hatt en nedgang fra 2004 og ligger nå som nummer fem på lista. Fredsbygging har kommet inn i 2005, dels i form av nye prosjekter, dels ved at noen partnerskap har skiftet fokus på sine prosjekter, og dels ved at Fredskorpset har kodet om noen prosjekter som i utgangspunktet kan høre til både her og under for eksempel godt styresett. Restkategorien *andre* er redusert betraktelig. Denne kategorien omfatter i hovedsak idretts- og kulturutvekslinger i tillegg til en del ungdomsutveksling.

2.3 Partnere fordelt etter verdensdel

2.3. Partnere fordelt etter verdensdel

Målt i antall partnere er Fredskorpset absolutt størst i Afrika, som står for hele 65 % av virksomheten. Asia er også relativt stort med 24 %. Vi har det siste året sett en sterkere konsentrasjon om det sørlige og østlige Afrika, samtidig som vi ser en nedgang i Latin-Amerika og Vest-Afrika. Dette henger sammen med satsningen på sør-sør-programmer, særlig i Afrika, men også i Asia, samt en klarere konsentrasjon til Norges samarbeidsland.

2.4. Fordeling etter hovedsamarbeidsland, samarbeidsland og andre land

Norge har politisk valgt å prioritere utviklingssamarbeid med noen land. Norges hovedsamarbeidsland er for tiden Bangladesh, Malawi, Mosambik, Nepal, Tanzania, Uganda og Zambia. I tillegg kommer øvrige samarbeidsland, som er Afghanistan, Angola, Kina, Øst-Timor, Etiopia, Eritrea, Guatemala, Indonesia, Kenya, Madagaskar, Mali, Nicaragua, Nigeria, Palestina, Pakistan, Sør-Afrika, Sri Lanka og Vietnam.

Fredskorpset, som en del av norsk utviklingssamarbeid, prioriterer partnere og prosjekter i disse landene, og fordelingen i 2005 viser at tre av fire partnerne i sør ligger i hovedsamarbeids- og samarbeidsland, og at tre fjerdedeler av den økonomiske støtten går til hovedsamarbeids- og samarbeidsland.

2.4 Fordeling etter antall partnere i sør

Hovedsamarbeidsland	42 %
Samarbeidsland	33 %
Andre land	25 %

2.5 Fordeling etter støttebeløp

Hovedsamarbeidsland	35 %
Samarbeidsland	39 %
Andre land	26 %

2.5. Fredskorpsets støtte til de minst utviklede landene (MUL)

I norsk utviklingssamarbeid gis de minst utviklede landene prioritet. Med minst utviklede land (MUL-land) menes de landene som hadde en årlig brutto nasjonalinntekt på mindre enn 825 amerikanske dollar per innbygger i 2004.

Alle Norges hovedsamarbeidsland er MUL-land, og også mange av samarbeidslandene: Afghanistan, Angola, Øst-Timor, Etiopia, Eritrea, Madagaskar og Mali. Fredskorpset har i tillegg prosjekter som i et lite omfang involverer MUL-land som ikke er blant Norges samarbeidsland: Kambodsja, Ghana, Laos, Benin, Gambia, Lesotho, Liberia, Somalia og Togo.

I 2005 har 66,7 % av Fredskorpsets midler gått til prosjekter hvor de minst utviklede landene er involvert.

2.6 MUL-andelen på de ulike programlinjene

Hovedprogrammet:	57 %
Sør-sør Afrika:	100 %
Sør-sør Asia:	99 %
Fredskorpset-ung:	56 %
Fredskorpset-senior:	78 %

2.6. Partnere fordelt etter land

Partnerne med samarbeidsavtale med Fredskorpset har tilholdssted i totalt 54 land, noe som er en nedgang på seks land siden 2004. Fredskorpset er i gang med en viss konsentrasjon av virksomheten.

Selv om antallet land er høyt, er hoveddelen av virksomheten likevel rettet mot et mindre antall land. Ved utgangen av 2005 kunne man telle 22 land med fire partnere eller mer. Av de 22 landene er de første sju relativt store: Uganda, Tanzania, Malawi, Kenya, Sri Lanka, Sør-Afrika og

Zambia er hjemland til over halvparten av partnerne. Alle disse landene er blant Norges samarbeidsland. I de resterende 32 landene finner man en til tre partnere per land.

Uganda har gått fra en sjuendeplass på lista per 1. oktober 2004 til å være det største landet ved utgangen av 2005. Det har ikke skjedd andre store endringer, Tanzania, Malawi, Kenya, Sri Lanka og Sør-Afrika har lenge vært store fredskorpsland. Zambia er på vei oppover, og noen land har kommet inn på lista over de 22 største (Mosambik, Nicaragua og Madagaskar), mens andre har falt ut (El Salvador, Kambodsja og Nigeria).

Av de 22 største landene er det bare India, Zimbabwe, Namibia, Brasil og Peru som ikke er norske samarbeidsland. Ingen av disse er store fredskorpsland.

2.7 Partnere i sør

Uganda	39
Tanzania	33
Malawi	20
Kenya	19
Sri Lanka	17
Sør-Afrika	16
Zambia	13
Bangladesh	9
Etiopia	9
India	9
Nepal	8
Zimbabwe	8
Guatemala	7
Namibia	7
Madagaskar	6
Brasil	5
Mosambik	5
Kina	4
Nicaragua	4
Palestina	4
Peru	4
Thailand	4
<i>De 22 største landene (land med 4 partnere og mer), sum partnere</i>	250
<i>De resterende 32 landene (1-3 partnere), sum partnere</i>	52
<i>Sum partnere i sør</i>	302

Tabell: Antall primærpartnere og sekundærpartnere i sør i planleggings- eller gjennomføringsfasen fordelt på land

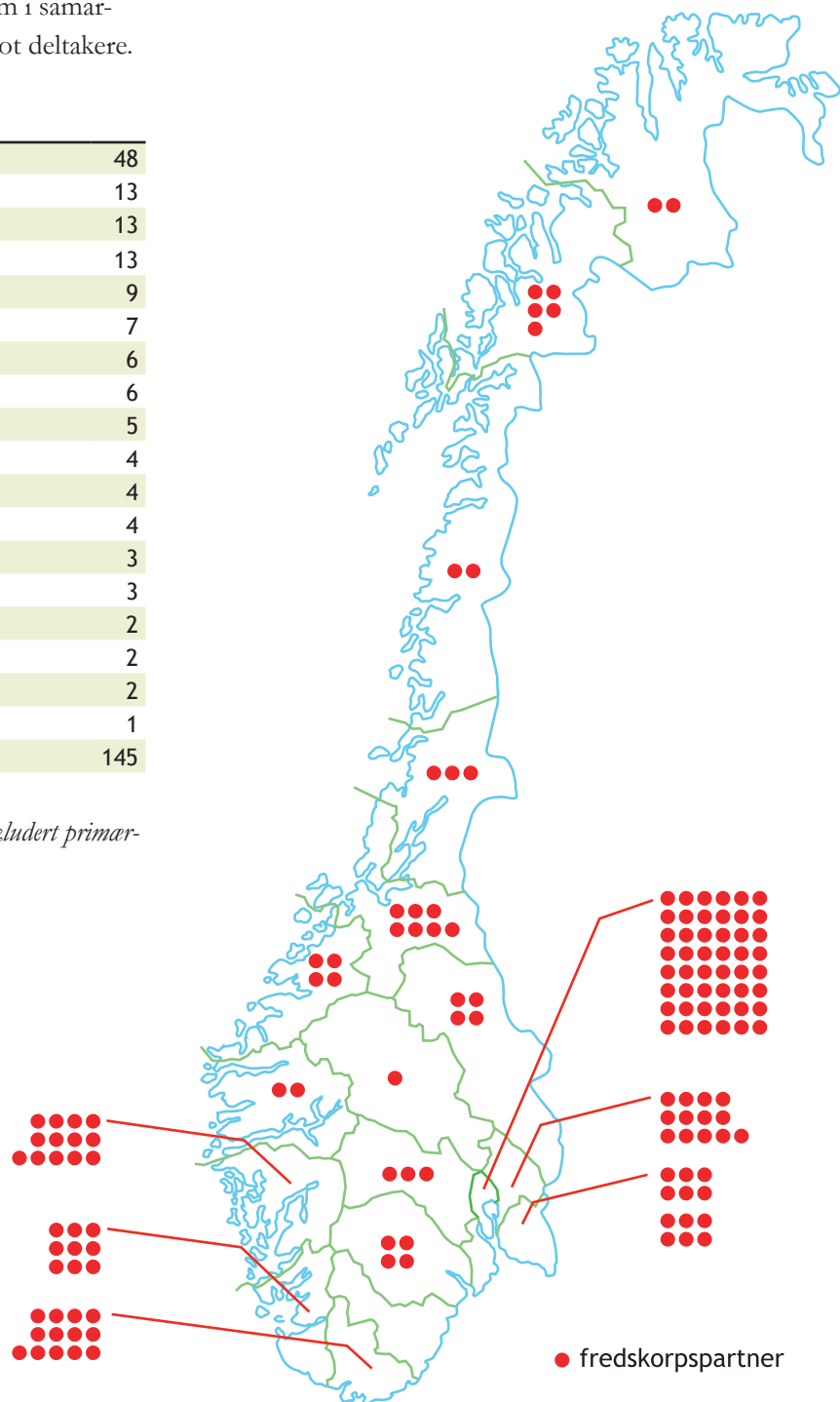
2.7. Norske partnere fordelt etter fylker

Fredskorpset ønsker å involvere organisasjoner, bedrifter og institusjoner i hele Norge i virksomheten. Oslo, Akershus, Hordaland og Vest-Agder er de største fredskorpsfylkene målt i antall partnere. Alle fylker bortsett fra Aust-Agder har aktive fredskorpspartnere ved årsskiftet. Denne oversikten inneholder også registrerte *co-partnere*, det vil si organisasjoner, bedrifter eller institusjoner som i samarbeid med en formell partnerinstitusjon tar imot deltakere.

2.8 Partnere i Norge

Oslo	48
Akershus	13
Hordaland	13
Vest-Agder	13
Rogaland	9
Sør-Trøndelag	7
Vestfold	6
Østfold	6
Troms	5
Hedmark	4
Møre og Romsdal	4
Telemark	4
Buskerud	3
Nord-Trøndelag	3
Finnmark	2
Nordland	2
Sogn og Fjordane	2
Oppland	1
Totalt	145

Tabell: Antall norske partnere fordelt etter fylke (inkludert primærpartnere, sekundærpartnere og co-partnere)

Del III Deltakere

Del III Deltakere

24

pp01 r 24

dsko

Fredskorpset har økt oppmerksomhet på deltakerne som ressurs. Fredskorpsets vedtektsfestede mål og oppgaver lar seg bare nå gjennom de som utveksles, og programmenes suksess står og faller med deltakernes kvaliteter. Målet er at deltakerne gjennom utvekslingen både øker sin kompetanse innenfor sitt fagfelt, og får bidra hos vertspartner med noe av det de kan. På denne måten blir deltakerne en kanal for utveksling av institusjonell kunnskap. Sagt på en annen måte blir deltakerne endringsagenter både i forhold til sine arbeidsgivere (hjemmepartner og vertspartner) og i forhold til målgrupper i selve arbeidssituasjonen. Et viktig spørsmål er om de hjemvendte deltakerne får gjennomslag for å gjennomføre endringer på hjemmearbeidsplassen. Her er effekten uforutsigbar og i beste fall synlig lenge etter deltakerens hjemkomst.

For alle programlinjer er det et mål å skape inspirasjon hos deltakerne til aktiviteter utover selve det som ligger avtalefestet. Fredskorpsperioden skal ideelt sett stimulere deltakeren til et livslangt engasjement for nord-sør-spørsmål, som kan gi seg utslag i form av både karrierevalg og fritidsinteresser. Den ideelle deltaker skaper ringer i vannet i mange år fremover.

Fredskorpset ønsker også å kartlegge hvilken betydning utenlandsoppholdet har hatt for deltakerne personlig, hvilke valg oppholdet har ansporet dem til i deres livs- og yrkeskarriere, og hvordan de bidrar med sine erfaringer i samfunnet rundt seg. Dette er en klar utvidelse av resultatbegrepet i forhold til den klassiske bistandstenkning. Dessuten ser vi at mange får inspirasjon til å bli drivkrefter i nord-sør-arbeid eller de får en internasjonal karriere innenfor sitt fagfelt. Flere deltakere skaper egen virksomhet som resultat av utvekslingen. Dermed kan man høste resultater av fredskorpsperioden mange år fram i tid.

Fornøyde deltakere er essensielt for en vellykket gjennomføring av programmene. Tilsvarende kan misfornøyde deltakere være et vesentlig hinder for institusjonell måloppnåelse. Deltakerne rekrutteres av partnerne, som også har arbeidsgiveransvaret. En vesentlig del av Fredskorpsets vurdering av partnerskap ved inngåelse av samarbeidsavtale er deres evne til å administrere og følge opp deltakere

Kursdeltakere på Vestlandet sommeren 2005.

faglig og personalmessig. Dersom dette ikke er på plass eller svikter underveis kan samarbeidsavtale avslås eller ikke forlenges. Gjennom partnerkurs gis råd og rom for erfaringsutveksling i forhold til rekruttering.

I det følgende vises noen statistiske kjennetegn ved deltakerne som gruppe:

3.1. Deltakere fordelt etter programlinjer og utvekslingsrelasjon

Alle deltakere 2001-2005

	Nord-sør	Sør-nord	Sør-sør	Sum
Hoved	407	350	76	833
Senior	5	4v	0	9
Sør-sør	1	10	310	321
Ung	424	211	7	642
Totalt	837	575	393	1805

Nye deltakere i 2005

	Nord-sør	Sør-nord	Sør-sør	Sum
Hoved	99	88	9	196
Senior	4	4	0	8
Sør-sør	0	0	112	112
Ung	140	85	4	229
Totalt	243	177	125	545

Som vi ser, nærmer vi oss 2 000 deltakere totalt, og i 2005 ble det rekruttert 545 nye deltakere. Dette er nesten 100 flere enn året før. Av de nye deltakerne var 45 % hjemmehørende i Norge. Utenfor Norge er det Afrika som dominerer med 31 % av deltakerne.

Fredskorpset hadde i 2005 deltakere som var rekruttert fra, eller på vei til, i alt 54 land i fire verdensdeler. Tabellene nedenfor viser deltakerne fordelt etter hjemland og etter hvilken verdensdel de kommer fra. Tabellene viser også hvilken vei de ble utvekslet: nord-sør, sør-nord eller sør-sør.

3.2. Deltakere i 2005 fordelt etter hjemland

	N-S	S-N	S-S	Sum 2005	Sum 2001-05
Norge	241			241	817
Tanzania		23	6	29	85
Uganda		13	15	28	63
Malawi		17	5	22	47
Sør-Afrika		12	9	21	78
Bangladesh		3	16	19	38
Kenya		14	5	19	68
Sri Lanka		5	12	17	41
India		9	7	16	41
Guatemala		13	0	13	44
Zambia		5	7	12	40
Zimbabwe		5	5	10	29
Namibia		7	2	9	21
Brasil		6	2	8	22
Madagaskar		6	2	8	12
Nepal		0	8	8	17
Filippinene		2	6	8	12
Thailand		5	3	8	16
Colombia		5	1	6	19
Kambodsja		2	3	5	13
Kina		3	2	5	22

Tabellen viser antall deltakere i de fredskorpsland som har fem deltakere eller flere.

3.3. Deltakere fordelt etter verdensdel

Verdensdel	Alle deltakere 2001 - 2005			Sum deltakere
	N-S	S-N	S-S	
Afrika		308	241	549
Asia		134	126	260
Europa	838	14	0	852
Latin-Amerika		117	27	144
Sum	838	573	394	1 805

Foto: Per Steinar Moen

Verdensdel	Nye deltakere 2005			Sum
	N-S	S-N	S-S	
Afrika		109	56	165
Asia		36	65	101
Europa	243	5	0	248
Latin-Amerika		27	4	31
Sum	243	177	125	545

3.4. Kjønnfordeling

Deltakere som har vært på kurs og reist ut i 2005 fordelt etter kjønn og utvekslingsrelasjon

	N-S	S-N	S-S	Sum	%
Kvinner	159	86	34	279	51
Menn	84	91	91	266	49
Totalt	243	177	125	545	100

Likestilling mellom kjønn er en sentral verdi i norsk utviklingspolitikk, og er et overgripende tema som skal gjennomsyre alle konkrete tiltak. På deltakernivå er det vesentlig at menn og kvinner i nord og sør har lik adgang til å kunne delta i programmene. Det er et mål å ha en tilnærmet lik kjønnfordeling for Fredskorpset totalt sett, og dette har vi lyktes med. Det er likevel fortsatt en klar tendens til at flere kvinner reiser fra nord til sør (65 %), mens langt flere menn enn kvinner rekrutteres i sør (60 %). På sør-sør-programmene er dette særlig tydelig, med 27 % kvinner og 73 % menn. Det er allerede satt inn noen tiltak på denne programlinjen, men disse vil bli forsterket i 2006.

3.5. Norske deltakere

Fredskorpset har et mål om at alle deler av Norge skal være involvert i fredskorpsutvekslinger. Alle Norges fylker er representert som hjemfylke for en eller flere fredskorpsdeltakere som har reist ut i 2005, men det er et stort sprang fra øverst til nederst på lista.

Det største fredskorpsfylket i 2006 målt i antall deltakere etter hjemmeadresse er Oslo (65), med Hordaland (42) som nummer to og Rogaland (24) som nummer tre. Akershus, Sør-Trøndelag, Vestfold, Møre og Romsdal og Vest-Agder sender også ut et betydelig antall fredskorpsdeltakere. Jumboplassene på lista innehas av Aust-Agder (2), Buskerud (2), Finnmark (1) og Oppland (1).

3.5 Norske deltakere fordelt etter fylke

Oslo	65
Hordaland	42
Rogaland	24
Akershus	19
Sør-Trøndelag	13
Vestfold	11
Møre og Romsdal	10
Vest-Agder	9
Østfold	7
Nord-Trøndelag	6
Nordland	6
Sogn og Fjordane	6
Telemark	6
Troms	6
Hedmark	5
Aust-Agder	2
Buskerud	2
Finnmark	1
Oppland	1
Deltakere registret med hjemstedsadresse utenfor Norge	2
Sum deltakere	243

Tabell: Alle norske deltakere som har vært på kurs og reist ut i 2005.

Tendensen for 2005 er den samme som i hele det nye Fredskorpsets levetid fra 2001 til 2005. Oslo og Hordaland er også i hele perioden de fylkene som har hatt flest fredskorpsdeltakere, med 246 og 117 deltakere, noe som utgjør henholdsvis 29 % og 14 % av alle fredskorpsdeltakere. Oppland, Buskerud og Finnmark er de tre på bunnen også i den samlede perioden, med henholdsvis

bare 13, 11 og 5 deltakere. Bak disse dataene kan det ligge at mange unge mennesker i Fredskorpsets målgruppe for eksempel på grunn av studier har hjemmeadresser i de store byene, men at de kommer fra andre deler av landet og har tilhørighet der.

3.6. Forberedelseskurs

Fredskorpset forestår obligatoriske forberedelseskurs for alle deltakere, samt hjemkomstseminarer for alle deltakere på hovedprogrammet og en del av deltakerne på sør-sør-programmet.

Det ble i 2005 avholdt seks forberedelseskurs på hovedprogrammet i Norge, og fire kurs i sør; nærmere bestemt i Cape Town, Kampala og to i Bangkok. På seniorprogrammet gjennomførte Fredskorpset tre kurs, mens det på ungdomsprogrammet ble avholdt seks forberedelseskurs.

Det ble arrangert sju hjemkomstsamlinger i Norge og to i Bangkok. I Bangkok var forberedelseskurs og hjemkomstsamling koordinert, slik at deltakerne på forberedelseskurset fikk treffe tidligere deltakere og deres partnere. Slik fikk vi til en direkte erfaringsoverføring som var svært vellykket, og som vil bli fulgt opp videre.

Et kursutviklingsarbeid ble påbegynt høsten 2005. Dette arbeidet skal munne ut i en revidert del-strategi for kurs. Foreløpig er det arbeidet med et noe endret pedagogisk opplegg for forberedelseskursene på hovedprogrammet.

Målet med dette arbeidet er å forberede deltakerne på utvekslingen på en enda bedre måte, gjennom å gjøre deltakerne mer aktive og ansvarlige for egen læring både under kurset og under utvekslingen.

3.7. Deltakerforening

I løpet av 2005 ble arbeidet med å opprette en deltakerforening for deltakere på Fredskorpsets programmer satt i gang. Det ble besluttet at alle nåværende og tidligere deltakere skal kunne være medlemmer. I mai/juni ble en rekke personer kontaktet som kunne være aktuelle i forberedelsesarbeidet. Utover sommeren og høsten ble arbeidet med deltakerorganisasjonen i økende grad realisert, og fredag 30. september ble det avholdt en stor konferanse med påfølgende fest i Oslo. Totalt var det omtrent 160 deltakere til stede på dette arrangementet som ble svært vellykket. Arbeidet på konferansen resulterte i et interimsstyre og en rekke føringer for det videre arbeidet. Interimsstyret har jobbet jevnt og trutt utover høsten 2005 og har lagt ambisiøse planer for 2006.

Del IV Nettverk og kommunikasjon

Det overordnede mål for Fredskorpsets nettverksbygging og kommunikasjonsarbeid er å bidra til å skape gode nettverk og å øke engasjementet for nord-sør-spørsmål i Norge gjennom egne arrangementer, og gjennom å bidra inn i andres kampanjer og arrangementer, spesielt inn i Tusenårsmålkampanjen. Nettverksarbeidet har også som mål å etablere Fredskorpset som en viktig aktør i norsk utviklingspolitikk.

4.1. Nettverk i sør

Det har vært arrangert en rekke nasjonale nettverksmøter i Afrika og Asia, blant annet i Bangladesh, India, Kambodsja, Kenya, Tanzania, Sør-Afrika, Uganda og Zambia. Her har nåværende og tidligere deltakere samt partnerrepresentanter fra alle programlinjer møttes for å utveksle erfaringer og å diskutere aktuelle problemstillinger. Representanter fra Fredskorpset har deltatt på de fleste samlingene.

4.2. Nettverk i Norge

Der mennesker møtes (DMM)

Gjennom arrangementene *Der mennesker møtes (DMM)* ønsker Fredskorpset særlig å sette fokus på det internasjonale engasjementet som skjer i kommuner i Norge. DMM settes sammen av Fredskorpset i nært samarbeid med lokale krefter og skal være en møteplass for det lokale internasjonale miljøet. Vi skal vise frem hva som har skjedd og skjer, samtidig som vi vil skape nye arenaer og nettverk. Fredskorpset har som mål å profilere seg selv og sin virksomhet.

I 2005 ble de arrangementer der Fredskorpset var fullt og helt ansvarlig for planlegging og gjennomføring av kalt *Der Mennesker Møtes*. Arrangementene hvor Vennekamp Nord/Sør var hovedansvarlig for planlegging og gjennomføring, men med deltakelse fra Fredskorpset på selve arrangementet, ble kalt *Vennepunkt*.

I tillegg til lokale innslag, består DMM-konseptet av ulike komponenter som er utviklet av eller på oppdrag av Fredskorpset. Alle eller et utvalg av disse komponentene inngår i et DMM:

- Skolebesøk: En to-timers deltakende prosess for 10. klasse og videregående skole, som fokuserer på FNs tusenårsmål. Det pedagogiske opplegget er utarbeidet og ledes av konsulentfirmaet Lent. Skolebesøkene utføres i fellesskap av fredskorpsdeltakere fra nord og sør.
- Fremtidsverksted: Hvordan er ønskebildet for den internasjonale kommunen i 2015? Hvordan kan vi utfordre oss selv, hverandre og politikerne for å komme dit? Dette er utgangspunktet for det to-timers kreative fremtidsverkstedet, hvor beslutningstakere og internasjonale miljøer i kommunen inviteres til å formulere enkelte forpliktelser for fremtiden.

Foto: Per Steinar Moen

- Noen kommuner får hedersbetegnelsen *Internasjonal kommune*. I disse tilfellene knyttes fremtidsverkstedet opp mot begrunnelsen for prisen. Fredskorpset og KS har opprettet denne prisen som blir delt ut til kommuner i henhold til fastlagte kriterier. Den belønner internasjonalt engasjement i kommunen og blant dens innbyggere frem til nå. Det er også et mål at den skal oppmuntre til økt nord-sør-engasjement framover.
- Festaften: På festaften serveres smakebiter fra DMM-ukens begivenheter, og gjennom kulturelle innslag kastes det lys over det internasjonale engasjementet i kommunen.
- I forbindelse med DMM profileres Fredskorpset gjennom annonser.

Vegard Uvang mullabløfter Shabana Rehman under DMM i Sør-Varanger. Foto: Per Steinar Moen

I 2005 ble DMM avholdt i Trondheim, Volda, Lund, Sauda, Sarpsborg, Skien, Bodø og Sør-Varanger.

Vennepunkt ble avholdt i Tingvoll, Sauda, Tinn, Nordkapp/Honningsvåg, Melhus, Risøyhamn, Ål, Namsos, Re og Lund.

Fremtidsverksted ble avholdt på i alt elleve steder, med nærmere 350 deltakere. Skolebesøk ble avholdt på sju steder, og nærmere 40 skoler med i alt 2 300 elever fikk besøk av fredskorpsdeltakere.

Oppfølgingsarrangement (etter tidligere DMM eller Vennepunkt) ble avholdt i Bø i Telemark og Kristiansand.

Hedersbetegnelsen Internasjonal kommune

Følgende kommuner mottok hedersbetegnelsen *Internasjonal kommune* i 2005:

- Trondheim
- Volda
- Lund
- Melhus
- Sarpsborg
- Skien
- Bodø
- Sør-Varanger
- Ål

Femårsmarkering

Fredskorpsets femårsjubileum ble feiret med sommertreff den 8. juni. Hedersgjester var Graça Machel fra Mosambik og Utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson. På programmet var det taler, sirkusartister og mye sang og musikk. Flere fredskorpsdeltakere hadde laget et eget kulturinnslag der det kulturelle mangfoldet og bredden i Fredskorpset kom godt fram. De overrakte også et kunstverk til Graça Machel for å hedre hennes og Nelson Mandelas innsats for fred og forsoning.

4.3. Konferanser i sør

Fredskorpset har i løpet av 2005 vært med på å arrangere fire konferanser i sør. Det er de regionale representantene i respektive Afrika og Asia som har hatt hovedansvaret for planleggingen og gjennomføringen fra Fredskorpsets side.

Tanzania og Malawi: Konferanser om media og korrupsjon i samarbeid med lokale partnere: *The Role of Media in Fighting Corruption*.

Zambia: Konferanse om sport og utvikling som ble arrangert av bl.a. National Sports Council of Zambia, Norges Idrettsforbund og Fredskorpset: *Next Step Livingstone – Taking Sport for Development Home*.

Konferanse om menneskerettigheter og miljø i Kambodsja. Foto: Per Kr. Lunden.

Kambodsja: Konferanse om menneskerettigheter og miljø i samarbeid Forum Syd og Cambodia NGO Forum: *Environment and Human Rights Conference*.

4.4. Tusenårsmålkampanjen

Tusenårsmålkampanjen jobbet i 2005 mot flere målgrupper og gjennom flere kanaler. Mest arbeid ble lagt ned i forbindelse med seks store festivaler og arrangementer i sommerhalvåret; Landsskytterstevnet på Lesja, Olavsfestdagene i Trondheim, Notodden Blues Festival, Norway Cup, Øyafestivalen og Norges Musikkorps Forbunds hundreårsmarkering i Oslo. Kampanjen laget en reklamefilm med Jens Stoltenberg i hovedrollen, som ble sendt på TV 2 i romjula. Filmen markerte starten på en omfattende nasjonal kampanje for 2006 under vignetten *Et løfte er et løfte*. Av andre tiltak kan nevnes norsk lansering av FN-rapporten *Investing in Development*, seminar på Blindern, markedsundersøkelse, utarbeidelse av skolemateriell, samarbeid med NRK barne-tv, foredragsvirksomhet, skoloring av de politiske ungdomsorganisasjonene, samt medietiltak i forbindelse med FN-toppmøtet i september. Fredskorpset, ved kommunikasjonsansvarlig har hatt lederan-

svaret, og Fredskorpset stiller også kontor til rådighet for koordinator.

4.5. Øvrige informasjonsaktiviteter

Det er i 2005 gjort klar en informasjonskampanje som skal gjennomføres i 2006. Den heter *Ekstrem forvandling* og skal bygge oppunder Fredskorpset som et sted for *Grenseløse muligheter*.

Standard profileringsmaterieell inkludert et komplett sett til deltakerne er utviklet. Totalt har 2 350 nye nettsider blitt opprettet i 2005, hvorav 1 500 sider er historier og artikler skrevet av deltakerne selv på deres egne hjemmesider (såkalte blogger).

Statistikken fra Observer viser at Fredskorpset var i media 379 ganger i 2005, først og fremst i lokale/regionale medier.

Del V Forvaltning

Med forvaltning forstås Fredskorpsets administrasjon, saksbehandling, veiledning og informasjon internt så vel som eksternt. En systematisk gjennomgang av forvaltningsrutinene ble igangsatt høsten 2005, og vil bli videreført i 2006. Det overordnede mål for arbeidet er å oppnå *kvalitet i alle ledd*. Dette målet er presisert slik:

- Korrekt og entydig informasjon lett tilgjengelig til enhver tid
- Kostnadseffektive rutiner
- Juridisk holdbare kontrakter og rutiner
- Saksbehandling i tråd med vedtatte strategiske føringer
- Felles holdning til at kvalitet skal prege Fredskorpset på alle nivåer og i alle sammenhenger

Ut fra målsettingen om kvalitet i alle ledd har alle avdelinger gått gjennom sine rutiner, og i planleggingen for 2006 er det definert kvalitetsmål for alle aktiviteter.

5.1. Veiledning og annen kommunikasjon med partnere

Det har vært holdt tre kurs for Fredskorpsets partnere i Norge i løpet av 2005. To av kursene var beregnet på nye partnere og/eller nye koordinatører, mens ett kurs var beregnet på erfarne partnerkontakter. Kursene har hatt god deltakelse og har vært sett på som nyttige, både fra Fredskorpsets og partnernes side. Partnere i Norge har også blitt invitert til dagsmøter på sine respektive deltakeres forberedelseskurs. I sør har nettverkssamlingene delvis fungert som en støtte til partnerne.

Alle primærpartnere i Norge besøkes av saksbehandler i Fredskorpset minst en gang i løpet av gjennomføringen av programmet for en prosjektgjennomgang. I sør-sør-partnerskapene er monitoreringen spesielt tett, ved at en representant fra Fredskorpset besøker så å si alle partnere/deltakere i løpet av utvekslingen. Her gjennomgås både programmessige og praktiske sider ved utvekslingen.

I tillegg rapporterer partnerne i henhold til Fredskorpsets maler for økonomi, framdrift og resultater i prosjektene.

5.2. Evalueringer

Som ledd i Fredskorpsets arbeid for å dokumentere resultater, utvikle gode metoder for dette, og for å forbedre Fredskorpsets og partnernes arbeid, ble tre ulike studier av Fredskorpsets programmer ferdigstilt i løpet av 2005, alle på oppdrag fra Fredskorpset.

Scanteam gjorde en studie av utvalgte programmer på hovedprogrammet og sør-sør (*Study of the results of selected projects of Fredskorpset primary programme 2004*). Rapporten tar utgangspunkt i partnernes formulerte mål og ser på i hvilken grad de målene som er formulert i avtalene er nådd.

Kulturell Dialog gjorde en studie av resultatene fra utvekslinger på individnivå. (*Change agents for development. A study of individual and social results of the FK exchange programme*). Rapporten tar utgangspunkt i hjemvendte deltakere og hvordan de forteller om resultater og konsekvenser av utvekslingene.

NUPI gjorde en studie av utvalgte programmer på Fredskorpset ung (*Norway's Fredskorpset youth program, study of selected exchange projects*).

Til sammen legger rapportene grunnlaget for hvordan vi forstår og måler resultater i Fredskorpset. De viser at verdien og resultatene som skapes gjennom utvekslinger er forskjellige og finnes på ulike nivå, både i organisasjoner og hos individer.

5.3. Intern forvaltning

Økonomi

Regnskap og økonomistyring skjer i henhold til statlige retningslinjer, inkl. R.105 om bruk av betalingskort. Riksrevisjonen foretok en forvaltningsgjennomgang i forbindelse med revidering av årsregnskapet for 2004. Det var ingen vesentlige merknader til årsregnskapet og virksomhetens gjennomføring av budsjettet. Nytt lønns- og personalsystem ble innført 1. juli 2005. Det har vært foretatt forvaltningsgjennomganger med kontorene i Bangkok og Kampala der alle rutiner for økonomistyring er gjennomgått.

Kontorlokaler

Ny leieavtale ble inngått med Olav Thon Eiendomsselskap for lokalene i Torggata 2. Den nye avtalen inkluderer en viss utvidelse, og etter omfattende oppussing ble de nye lokalene innviet i månedsskiftet september/oktober. Dette har gitt oss mer plass til kontorer, møtevirksomhet og lager, og vi er godt fornøyd med resultatet.

Personal

Det holdes jevn kontakt mellom ledelse og fagforening, og det ble avholdt i alt åtte møter i medbestemmelsesutvalget. Nytt personalreglement ble fremforhandlet, fastsatt i styret, og er nå endelig stadfestet av Moderniseringsdepartementet. En lokal arbeidstidsavtale er inngått, og retningslinjer for kompetanseutvikling er utarbeidet.

I mai var hele den norske staben sammen med Fredskorpsets to representanter i sør samlet til fagdager med diskusjoner rundt temaer som suksesskriterier i partnerskapene, mangfold som utfordring i kurssituasjonen og lokalt eierskap, og med professor Jon-Roar Bjørkvold som inspirerende gjest utenfra. Den populære tradisjonen med faglunsjer ble også videreført i 2005, og vi har hatt lunsjforedrag med stort faglig utbytte fra Jon Bech (om Sør-Afrika), Jan Borgen (om korrupsjon), Emily Joy Sikazwe (om mobilisering av kvinner på landsbygda i Zambia), Kjartan Stigen (om Norfunds arbeid), Jørn Lemvik (om kapasitetsbygging i Afrika), Anne Julie Semb (om fredsbygging), Iver B. Neumann (om UD's historie) og Bernt H. Lund (om bistandsutviklingen og Fredskorpset).

Miljøledelse

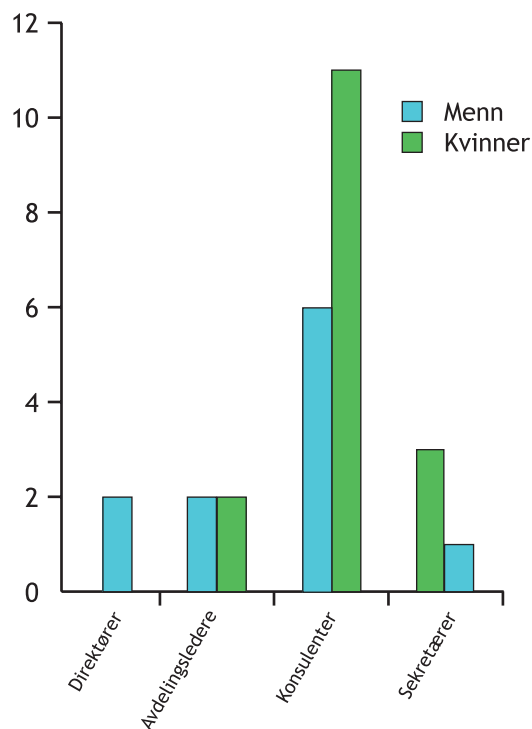
Miljøledelse (grønn stat) ble innført i 2005 etter en kartlegging som involverte hele staben. Dette er nå en del av styringssystemet. En tiltaksplan ble utarbeidet basert på følgende hovedmål:

- Alle ansatte i Fredskorpset forplikter seg til å ta et grønt ansvar.
- Fredskorpsets ledelse vil legge til rette for at miljøvennlige tiltak prioriteres i vår virksomhet.
- Fredskorpset vil vurdere miljøhensyn ved alle innkjøp, all avfallshåndtering, ved valg av transportmidler og i bruk av energi
- Fredskorpset vil gjennom eget engasjement søke å viderefordre et grønt ansvar til våre samarbeidspartnere

Illustrasjon: Fredskorpsets miljøretningslinjer

Likestilling

Av de 27 ansatte i Fredskorpset per 31.12.2005 (eksklusiv to ansatte i Norsk senter for demokratistøtte) er 16 kvinner og elleve menn. Alle er i 100 % stillinger, to er i permisjon. Selv om dette kan sies å være en litt skjev kjønnsfordeling, har vi ingen indikasjoner på at det er kjønnsmessige skjevheter i forhold til sykefravær og arbeidstid, eller støtte til videreutdanning og andre kompetansehevende tiltak. I forhold til stillingskategorier er fordelingen slik:

Fredskorpsets styre i 2005

Det ble foretatt flere endringer i Fredskorpsets styre med virkning fra mars 2005. Med denne endringen fikk også Fredskorpsets ansatte egen representant. Etter endringene har styret bestått av følgende:

Faste medlemmer:

Per Kristian Lunden (leder)
 Marianne Damhaug (nestleder)
 Wenche Fladen
 Nina Emaus
 Svein Fjellheim
 Arne Sandnes
 Tutu Jacobsen (ansattes representant)

Varamedlemmer:

Laila Dalhaug
 Vigdis Ravnøy
 Nina Birkeland
 Eyolf Jul-Larsen
 Sten Rino Bonsaksen
 Hanne Marstrand
 Hans Inge Corneliussen (ansattes vararepresentant)

Norsk senter for demokratistøtte:

Anja Riiser
 Eva Langslet

Tusenårsmålkampanjen:

Lisa Brodshaug

Fredskorpsets ansatte i 2005

Tor Elden (direktør)
 Helge Espe (assisterende direktør)
 Stefan Midteide

Programavdelingen:

Live Bjørge (avdelingsleder)
 Kristine Ø. Alsvik
 Hans Inge Corneliussen
 Saliou Kane
 Synnøve S. Seljeflot
 Jorunn Stokke

Kommunikasjonsavdelingen:

Håkon Ødegaard (avdelingsleder)
 Per Steinar Moen
 Tonje Westbye (permisjon)

Kurs-, konferanse- og nettverksavdelingen:

Knut Jostein Berglyd (avdelingsleder)
 Marit Elverland
 Espen Marius Foss
 Kari Siwe Haugen
 Kristine Hoddevik
 Tutu Jacobsen
 Jørn Henning Lien
 Ellen Linde
 Maria Cristina Latini (engasjement)
 Anne Marit Træland (engasjement)
 Øyvind Sunde (engasjement)
 Solrun Samnøy (permisjon)

Administrasjonsavdelingen:

Grete Thingelstad (avdelingsleder)
 Ine Birgitte Dalseg
 Berit Wærn Hansen
 Sonade Mehta
 Elisabet Nossen
 Martin S. Drevvatne (sivilarbeider)
 Jan Mathias Raaheim (sivilarbeider)

Del VI Årsregnskap 2005

Årsregnskap 2005

Balanse

Balanse	Kontotekst		
1520	Reise- og lønnsforskudd		41 833
1521	Lønnslån uten rentefordel		4 962
1571	Lønnsforskudd		18 000
1720	Forskudd regionkontor Afrika		348 327
1721	Forskudd regionkontor Asia		648 270
1795	Telefontrekk		11 098
1799	Andre interimfordringer		-10 000
1928	Norges Bank		1 395 706
1	Eiendeler		2 458 196
	Egenkapital 01.01.2005	52 322 655	
	Årets resultat	25 499 153	77 821 808
2400	Lev.gjeld innland		-931 076
2401	Lev.gjeld utland		-64 099
2402	Lev.gjeld forprosjekt		-616 520
2403	Lev.gjeld samarb.avtaler		-75 969 172
2600	Forskuddstrekk		-626 171
2610	Påleggstrekk		579
2630	Pensjonstrekk (2%)		-14 526
2640	Avsatt AGA av arb.g. tilskudd		-71 066
2680	Netto utb. lønn		-6 080
2686	Avsetting pensjon		-504 013
2770	Skyldig arb.g.avg.		9 178
2771	Arb.giveravgift av avsatte feriepenger		-294 754
2930	Skyldige feriepenger i år		-1 192 284
2	Gjeld og egenkapital		-2 458 196

Resultat

Konto	Kontotekst	
	Bevilgning fra Utenriksdepartementet	149 775 866
3	Inntekter	149 775 866
461	Forundersøkelser	3 701 756
4610	Forundersøkelser Fredskorpset-nord-sør	1 648 603
4611	Forundersøkelser Fredskorpset-ung	163 828
4612	Forundersøkelser Fredskorpset-senior	452 862
4613	Forundersøkelser Fredskorpset-sør-sør Afrika	50 767
4614	Forundersøkelser Fredskorpset-sør-sør Asia	484 121
4615	Forundersøkelser Fredskorpset-sør-sør Latin Amerika	-2 454
4619	Forundersøkelse NDS	904 029
462	Samarbeidsavtaler	132 003 645
4620	Samarbeidsavtaler Fredskorpset-nord-sør	74 823 673
4621	Samarbeidsavtaler Fredskorpset-ung	21 849 294
4622	Samarbeidsavtaler Fredskorpset-senior	6 585 813
4623	Samarbeidsavtaler Fredskorpset-sør-sør Afrika	15 854 428
4624	Samarbeidsavtaler Fredskorpset-sør-sør Asia	10 177 736
4625	Samarbeidsavtaler Fredskorpset-sør-sør Latin Amerika	0
4629	Samarbeidsavtaler NDS	2 712 701
463	Ekstern programstøtte	3 609 273
464	Kvalitet	1 047 447
465	Forberedelseskurs	6 647 913
466	Partner-/nettverkssamlinger	2 101 232
467	Eksterne nettverksaktiviteter	2 304 068
4	Programkostnader	151 415 334
5	Lønnskostnader	15 173 794
6	Administrasjon og drift	6 149 020
7	Andre driftskostnader	2 718 757
8/9	Finansinntekter og -kostnader/Feilkonto	-181 886
	Sum inntekter	149 775 866
	Sum kostnader	175 275 019
8800	Årsresultat	25 499 153

Kommentarer til Regnskap 2005

Regnskap 2005 er utarbeidet i tråd med de retningslinjer som er gitt av Riksrevisjonen. Det er ved utarbeidelsen av regnskapet tatt hensyn til de bestemmelser som gjelder for Fredskorpset som statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter.

Fredskorpset gis ut fra sin virksomhet anledning til å kunne forplikte midler for påfølgende år gjennom inngåelse av samarbeidsavtaler med partnere. Dette betyr at kun deler av avtalebeløpet utbetales det året avtalen inngås. Resten av de tildelte midler utbetales påfølgende år i henhold til avtalt overføringsplan. Avtalebeløpet for forundersøkelsene utbetales i sin helhet når forundersøkelsen er avsluttet. Den totalt forpliktete kostnaden for flerårige avtaler regnskapsføres i sin helhet ved avtalens inngåelse, mens ikke utbetalt restbeløp synliggjøres i balansen som gjeld til samarbeidspartnere, og vil utgjøre et fremtidig kontantbehov.

Resultat

Resultatregnskapet gir uttrykk for virksomhetens drift i regnskapsåret.

Samlede disponible midler i 2005 besto av bevilgningen fra Utenriksdepartementet til Fredskorpset på kr. 145.000.000,-, jf. tildelingsbrev, overføring fra Utenriksdepartementet til Norsk senter for demokratistøtte på kr. 4.525.866,- til drift av senteret, samt prosjekter i regi av Norsk senter for demokratistøtte, overføring fra Tusenårsmålskampanjen på kr. 250.000,-, samt en inngående beholdning på kr. 4.379.749,-.

Regnskapet for 2005 viser et resultat – underskudd - på kr. 25,5 mill. Fredskorpset har økt sine forpliktelser til samarbeidspartnere siden 2004. Det ble i 2005 inngått avtaler om forundersøkelser og samarbeidsavtaler for totalt kr. 135,7 mill. mot kr. 114,2 mill. året før. Ellers viser de samlede programkostnadene for året at aktivitetsnivået har vært som forventet. Samlede kostnader til lønn, administrasjon og drift utgjør kr. 24,1 mill., og er sett under ett i samsvar med budsjett for året.

Fordringer/bankinnskudd

Fordringene skyldes forskudd utbetalt til regionkontorene i Afrika og Asia til bruk som arbeidskapital for januar 2006.

Gjeld og egenkapital

I tillegg til å synliggjøre Fredskorpsets gjeld til partnere og leverandører, viser balansen blant annet de avsetninger som er foretatt i 2005 i henhold til gjeldende bestemmelser. Utbetalinger påfølgende år til feriepenges og 6. termin arbeidsgiveravgift skal dekkes gjennom inneværende års bevilgning.

Negativ egenkapital i 2004 har økt ytterligere i 2005, jf. årets resultat. Dette er forpliktelser knyttet til inngåtte samarbeidsavtaler.

Likviditet

Resultatet, justert for endringer i gjeld og fordringer, gir en negativ kontantstrøm ifølge årets drift på i underkant av kr. 3 mill. Med en inngående likviditetsbeholdning på kr. 4,4 mill., gir dette en likviditetsbeholdning ved utgangen av året på kr. 1,4 mill. Denne beholdningen skal dekke utbetalinger i 2006 knyttet til feriepenges opptjent i 2005, samt 6. termin arbeidsgiveravgift 2005 til utbetaling i januar 2006.

Det fremlagte regnskapet for 2005 er gjennomgått, og foreløpig godkjent, av Riksrevisjonen.

Fredskorpsets årsrapport 2005

Trykk: Printing AS

Grafisk design: arc|giraff AS [www.arcgiraff.no]

Fredskorpset

Torggata 2
Postboks 8055 Dep.
0031 Oslo

Denne årsrapporten kan lastes ned i pdf-versjon på
våre nettsider på www.fredskorpset.no.

